

HEKİMLİKTE
FİZİK MUAYENE
REHBERİ

Editörler

Prof. Dr. Cengiz YAKINCI

Prof. Dr. Melis NAÇAR

Prof. Dr. Zeynep BAYKAN

Doç. Dr. Ahmet SARICI

© Copyright 2025

Bu kitabın, basım, yayın ve satış hakları Akademisyen Kitabevi A.Ş.'ne aittir. Anılan kuruluşun izni alınmadan kitabın tümü ya da bölümleri mekanik, elektronik, fotokopi, manyetik kağıt ve/veya başka yöntemlerle çoğaltılamaz, basılamaz, dağıtılamaz. Tablo, şekil ve grafikler izin alınmadan, ticari amaçlı kullanılamaz. Bu kitap T.C. Kültür Bakanlığı bandrolü ile satılmaktadır.

ISBN
978-625-375-287-3

Yayın Koordinatörü
Yasin DİLMEN

Kitap Adı
Hekimlikte Fizik Muayene Rehberi

Sayfa ve Kapak Tasarımı
Akademisyen Dizgi Ünitesi

Editörler
Prof. Dr. Cengiz YAKINCI
ORCID: 0000-0001-5930-4269

Prof. Dr. Melis NAÇAR
ORCID: 0000-0001-6505-5238

Prof. Dr. Zeynep BAYKAN
ORCID: 0000-0001-9450-985X

Doç. Dr. Ahmet SARICI
ORCID: 0000-0002-5916-0119

Yayıncı Sertifika No
47518

Baskı ve Cilt
Vadi Matbaacılık

Bisac Code
MED000000

DOI
10.37609/akya.3465

Kütüphane Kimlik Kartı

Hekimlikte Fizik Muayene Rehberi / ed. Cengiz Yakıncı, Melis Naçar,
Zeynep Baykan [ve başkaları...].

Ankara : Akademisyen Yayınevi Kitabevi, 2025.

415 s. : resim, tablo. ; 120x210 mm.

Video erişimi için QR kod bulunmaktadır.

ISBN 9786253752873

UYARI

Bu üründe yer alan bilgiler sadece lisanslı tıbbi çalışanlar için kaynak olarak sunulmuştur. Herhangi bir konuda profesyonel tıbbi danışmanlık veya tıbbi tanı amacıyla kullanılmamalıdır. Akademisyen Kitabevi ve alıcı arasında herhangi bir şekilde doktor-hasta, terapist-hasta ve/veya başka bir sağlık sunum hizmeti ilişkisi oluşmaz. Bu ürün profesyonel tıbbi kararların eşleniği veya yedeği değildir. Akademisyen Kitabevi ve bağlı şirketleri, yazarları, katılımcıları, partnerleri ve sponsorları ürün bilgilerine dayalı olarak yapılan bütün uygulamalardan doğan, insanlarda ve cihazlarda yaralanma ve/veya hasarlardan sorumlu değildir. İlaçların veya başka kimyasalların reçete edildiği durumlarda, tavsiye edilen dozunu, ilacın uygulanacak süresi, yöntemi ve kontraendikasyonlarını belirlemek için, okuyucuya üretici tarafından her ilaca dair sunulan güncel ürün bilgisini kontrol etmesi tavsiye edilmektedir. Dozun ve hasta için en uygun tedavinin belirlenmesi, tedavi eden hekimin hastaya dair bilgi ve tecrübelerine dayanak oluşturması, hekimin kendi sorumluluğundadır.

Akademisyen Kitabevi, üçüncü bir taraf tarafından yapılan ürüne dair değişiklikler, tekrar paketlemeler ve özelleştirmelerden sorumlu değildir.

GENEL DAĞITIM
Akademisyen Kitabevi A.Ş.

Halk Sokak 5 / A Yenışehir / Ankara
Tel: 0312 431 16 33
siparis@akademisyen.com

www.akademisyen.com

SUNUŞ

Fizik muayene, hekimlik öğretisinin temel taşıdır. Her hekimin bilmesi gereken, tıp fakültesi öğrencilerinin “**bilmezse olmaz**”ı olarak kabul edilen fizik muayene, anamnez ile birlikte hastaya yüzde doksan oranında tanı koydurucudur. Bu kitap, çocuk ve erişkinlerdeki standart fizik muayene yanında, acil ve travmadaki fizik muayeneleri yöntemlerini de detaylı olarak öğretmek, uygulamaların nasıl yapıldığını hatırlatmak amacıyla her zaman kolaylıkla başvurulabilecek bir rehber cep kitabı olarak hazırlanmıştır.

“**Hekimlikte öykü alınması bir sanat, muayene ise bir bilimdir.**” Muayenenin bir bilim olması, onu basamak basamak anlatmaya uygun hâle getirmektedir. Bu şekilde bir anlatım, öğrenme kolaylığı getirmesinin yanında, muayenenin herhangi bir kısmının unutulmasını da engellemektedir. Kitapta, hekimlikteki 73 farklı fizik muayenenin yapılandırılmış olarak anlatılmış, resimlerle ve videolarla desteklenmiştir. Konu başlıkları, kolay ulaşılması açısından Adan Z’ye sıralanmıştır. Ayrıca, kitabın ön ve arka kapak iç yüzlerinde acil ve travma konuları “**alternatif içindekiler**” olarak oluşturulmuştur.

Kitabımıza yazılarıyla katkı veren 25 merkezden 57 öğretim üyesine teşekkürlerimizi sunuyoruz. Çalışmamızın, geleceğin doktorları tıp öğrencilerine ve genç hekimlere yararlı olması dileğiyle...

Daha iyiye... Daha güzele... Sevgiyle...

Prof. Dr. Cengiz YAKINCI
 Prof. Dr. Melis NAÇAR
 Prof. Dr. Zeynep BAYKAN
 Doç. Dr. Ahmet SARICI

İÇİNDEKİLER

1

ACIL ÇOCUĞUN DEĞERLENDİRİLMESİ

-TRAVMASIZ..... 1

Doç. Dr. Özlem Tolu KENDİR
Akdeniz Üniversitesi
Tıp Fakültesi
Çocuk Sağlığı ve Hastalıkları AD
Çocuk Acil BD
ORCID: 0000-0002-7580-405X

2

ACIL ÇOCUĞUN DEĞERLENDİRİLMESİ

-TRAVMALI..... 5

Dr. Öğr. Üyesi Sevcan BİLEN
Çukurova Üniversitesi
Tıp Fakültesi Çocuk Sağlığı ve Hastalıkları AD
Çocuk Acil BD
ORCID: 0000-0001-5065-8263

3

ACIL ERİŞKİNİN DEĞERLENDİRİLMESİ

-TRAVMASIZ 13

Doç. Dr. Bahadır TAŞLIDERE
Bezmîâlem Vakıf Üniversitesi
Tıp Fakültesi
Acil Tıp AD
ORCID: 0000-0002-5920-8127

4

ACIL ERİŞKİNİN DEĞERLENDİRİLMESİ

-TRAVMALI 17

Doç. Dr. Hasan SULTANOĞLU
Düzce Üniversitesi
Tıp Fakültesi
Acil Tıp AD
ORCID: 0000-0003-4099-572X

5

ANAMNEZ ALMA -ÇOCUK.....23

Prof. Dr. Mehmet TEKİN
İnönü Üniversitesi
Tıp Fakültesi
Çocuk Sağlığı ve Hastalıkları AD
ORCID: 0000-0002-1157-1314

6

ANAMNEZ ALMA-ERİŞKİN 27

Prof. Dr. Gülali AKTAŞ
Bolu Abant İzzet Baysal Üniversitesi
Tıp Fakültesi
İç Hastalıkları AD
ORCID: 0000-0001-7306-5233

7

BİLİNCİ KAPALI ÇOCUĞA YAKLAŞIM 31

(bkz. 73. Bölüm. Yetişkinde Bilinç Kapanmasına Yaklaşım)

Prof. Dr. Serap TEBER
Ankara Üniversitesi
Tıp Fakültesi
Çocuk Sağlığı ve Hastalıkları AD
Çocuk Nörolojisi BD
ORCID: 0000-0002-6665-2912

8

BÜYÜMENİN DEĞERLENDİRİLMESİ 39

Doç. Dr. Emine ÇAMTOSUN
İnönü Üniversitesi
Tıp Fakültesi
Çocuk Sağlığı ve Hastalıkları AD
Çocuk Endokrinolojisi BD
ORCID: 0000-0002-8144-4409

9

BOYUN TRAVMALI BİREYE YAKLAŞIM.....45

Dr. Öğr. Üyesi Emre BÜLBÜL
Erciyes Üniversitesi
Tıp Fakültesi
Acil Tıp AD
ORCID: 0000-0003-2574-376X

10

DEHİDRATASYONUN DEĞERLENDİRİLMESİ**-ÇOCUK.....51**

Doç. Dr. Sibel YEL
Erciyes Üniversitesi
Tıp Fakültesi
Çocuk Sağlığı ve Hastalıkları AD
Çocuk Nefrolojisi BD
ORCID: 0000-0001-8946-0481

11

DERMATOLOJİK MUAYENE - ERİŞKİN 55

Doç. Dr. Dursun TÜRKMEN
İnönü Üniversitesi
Tıp Fakültesi
Dermatoloji AD
ORCID: 0000-0001-9076-4669

12

DİJİTAL REKTAL MUAYENE 63

Doç. Dr. Yusuf Murat BAĞ
Ankara Eğitim ve Araştırma Hastanesi
Genel Cerrahi Kliniği
ORCID: 0000-0002-0159-9356

13

EL TRAVMALARINDA MUAYENE 67

Prof. Dr. Kadir ERTEM
İnönü Üniversitesi
Tıp Fakültesi
Ortopedi ve Travmatoloji AD
ORCID: 0000-0002-8892-494X

14

ENDOKRİNOLOJİK DEĞERLENDİRME**- ÇOCUK.....71**

Doç. Dr. İsmail DÜNDAR
İnönü Üniversitesi
Tıp Fakültesi
Çocuk Sağlığı ve Hastalıkları AD
Çocuk Endokrinolojisi BD
ORCID: 0000-0003-1468-6405

15

ENDOKRİNOLOJİK DEĞERLENDİRME**- ERİŞKİN 77**

Doç.Dr. Bahri EVREN
İnönü Üniversitesi
Tıp Fakültesi
İç Hastalıkları AD
Endokrinoloji BD
ORCID: 0000-0001-7490-2937

16

ERGENİN DEĞERLENDİRİLMESİ.....81

Dr. Öğr. Üyesi Yaşar DURMAZ
Kütahya Sağlık Bilimleri Üniversitesi
Tıp Fakültesi
Cocuk Sağlığı ve Hastalıkları Anabilim Dalı Öğretim Üyesi
Ergen Sağlığı BD
ORCID: 0000-0002-4437-0068

17

FONTANELİN DEĞERLENDİRİLMESİ 87

Prof. Dr. Mehmet TEKİN
İnönü Üniversitesi
Tıp Fakültesi
Çocuk Sağlığı ve Hastalıkları AD
ORCID: 0000-0002-1157-1314

18

GEBE MUAYENESİ VE TAKİBİ .....91*Dr. Öğr. Üyesi Fatma ÖZDEMİR**Erciyes Üniversitesi**Tıp Fakültesi Kadın Hastalıkları ve Doğum AD**ORCID: 0000-0003-1626-3609*

19

GEBENİN ACİL MUAYENESİ .....97*Uzm. Dr. Fatma İŞLEK UZAY**Çukurova Üniversitesi**Tıp Fakültesi**Kadın Hastalıkları ve Doğum AD**ORCID: 0000-0002-8660-4854*

20

GELİŞİMSEL DEĞERLENDİRME..... 101*Prof. Dr. Derya DOĞAN**İnönü Üniversitesi**Tıp Fakültesi**Çocuk Sağlığı ve Hastalıkları AD**Gelişimsel Pediatri BD**ORCID: 0000-0003-1587-9639*

21

**GENOGRAM ÇİZME VE
MENDELİYEN KALITIM ..... 105***Dr. Öğr. Üyesi Lokman Hekim TANRIVERDİ**İnönü Üniversitesi**Tıp Fakültesi**Tıbbi Farmakoloji AD**ORCID: 0000-0003-4263-5234*

22

GÖRME ALANININ DEĞERLENDİRİLMESİ.... 109

Uzm. Dr. Kübra KÜÇÜKİBA
Ankara Eğitim ve Araştırma Hastanesi
Göz Hastalıkları Kliniği
ORCID: 0000-0002-2290-8138

23

**GÖRME KESKİNLİĞİNİN
DEĞERLENDİRİLMESİ 113**

Uzm. Dr. Kübra KÜÇÜKİBA
Ankara Eğitim ve Araştırma Hastanesi
Göz Hastalıkları Kliniği
ORCID: 0000-0002-2290-8138

24

GÖZ DİBİ MUAYENESİ 117

Doç. Dr. Gözde ORMAN
Ankara Eğitim ve Araştırma Hastanesi
Göz Hastalıkları Kliniği
ORCID: 0000-0001-5223-3816

25

GÖZ MUAYENESİ - ÇOCUK 121

Doç. Dr. Seyhan DİKÇİ
İstanbul Aydın Üniversitesi
Tıp Fakültesi
Göz Hastalıkları AD
ORCID: 0000-0003-2062-3515

26

GÖZ MUAYENESİ - ERİŞKİN..... 125

Doç. Dr. Seyhan DİKÇİ
İstanbul Aydın Üniversitesi
Tıp Fakültesi
Göz Hastalıkları AD
ORCID: 0000-0003-2062-3515

27

GÖZ TRAVMALARINA YAKLAŞIM 129

Doç. Dr. Gözde ORMAN
Ankara Eğitim ve Araştırma Hastanesi
Göz Hastalıkları Kliniği
ORCID: 0000-0001-5223-3816

28

**HEMATO - ONKOLOJİK DEĞERLENDİRME
- ÇOCUK..... 133**

Dr. Öğr. Üyesi Dilvin ÇELİK ATEŞ
İstanbul Üniversitesi Sağlık Bilimleri Enstitüsü
Çocuk Sağlığı ve Hastalıkları AD
Çocuk Hematoloji ve Onkolojisi BD
ORCID: 0000-0003-4075-2787

29

**HEMATO - ONKOLOJİK
DEĞERLENDİRME - ERİŞKİN..... 139**

Doç. Dr. Ahmet SARICI
İnönü Üniversitesi
Tıp Fakültesi
İç Hastalıkları AD
Hematoloji BD
ORCID: 0000-0002-5916-0119

30

JİNEKOLOJİK ACİL MUAYENE 143

Uzm. Dr. Fatma İŞLEK UZAY
Çukurova Üniversitesi
Tıp Fakültesi
Kadın Hastalıkları ve Doğum AD
ORCID: 0000-0002-8660-4854

31

JİNEKOLOJİK MUAYENE**- ÇOCUK VE ERGENDE..... 147**

Uzm. Dr. Fatma İŞLEK UZAY
Çukurova Üniversitesi
Tıp Fakültesi
Kadın Hastalıkları ve Doğum AD
ORCID: 0000-0002-8660-4854

32

JİNEKOLOJİK MUAYENE - ERİŞKİN 151

Uzm. Dr. Fatma İŞLEK UZAY
Çukurova Üniversitesi
Tıp Fakültesi
Kadın Hastalıkları ve Doğum AD
ORCID: 0000-0002-8660-4854

33

KAFA TRAVMALI ÇOCUĞUN**YÖNETİMİ 155**

Doç. Dr. Damla HANALIOĞLU
SBÜ Ankara Bilkent Şehir Hastanesi,
Çocuk Acil Kliniği
ORCID: 0000-0003-3278-5394

34

KAFA TRAVMALI**ERİŞKİNİN YÖNETİMİ..... 163**

Doç. Dr. Şükrü ORAL
Erciyes Üniversitesi
Tıp Fakültesi
Beyin ve Sinir Cerrahisi AD
ORCID: 0000-0003-4328-0690

35

KALP TRAVMALI BİREYİN YÖNETİMİ..... 169

Prof. Dr. Nilgün BOZBUĞA
İstanbul Üniversitesi
İstanbul Tıp Fakültesi
Kalp ve Damar Cerrahisi AD
ORCID: 0000-0002-4401-5250

36

**KARDİYOVASKÜLER SİSTEM
ACİL MUAYENESİ - ÇOCUK..... 175**

Prof. Dr. Serdar KULA
Gazi Üniversitesi
Tıp Fakültesi
Çocuk Sağlığı ve Hastalıkları AD
Çocuk Kardiyolojisi BD
ORCID: 0000-0002-0728-1648

37

**KARDİYOVASKÜLER SİSTEM
ACİL MUAYENESİ - ERİŞKİN 181**

Doç. Dr. Tuba TASLAMACIOĞLU DUMAN
Bolu Abant İzzet Baysal Üniversitesi
Tıp Fakültesi
İç Hastalıkları ABD Genel Dahiliye BD
ORCID: 0000-0002-3836-2125

38

**KARDİYOVASKÜLER SİSTEM
MUAYENESİ - ÇOCUK 187**

Prof. Dr. Ali BAYKAN
Erciyes Üniversitesi
Tıp Fakültesi
Çocuk Sağlığı ve Hastalıkları AD
Çocuk Kardiyolojisi BD
ORCID: 0000-0002-9281-652X

39

**KARDİYOVASKÜLER SİSTEM
MUAYENESİ - ERİŞKİN 191**

Prof. Dr. Özcan ÖZEKE
Ankara Bilkent Şehir Hastanesi
Kardiyoloji Kliniği
ORCID: 0000-0002-4770-8159

40

**KARIN ACİL MUAYENESİ ÇOCUK
- TRAVMASIZ 195**

Prof. Dr. Hayri Levent YILMAZ
Çukurova Üniversitesi
Tıp Fakültesi
Çocuk Sağlığı ve Hastalıkları AD
Çocuk Acil BD
ORCID: 0000-0003-0873-9814

41

**KARIN ACİL MUAYENESİ ERİŞKİN
- TRAVMASIZ 203**

Doç. Dr. Yusuf Murat BAĞ
Ankara Eğitim ve Araştırma Hastanesi
Genel Cerrahi Kliniği
ORCID: 0000-0002-0159-9356

42

KARIN MUAYENESİ - ÇOCUK 209

Doç. Dr. Şükrü GÜNGÖR
İnönü Üniversitesi
Tıp Fakültesi
Çocuk Sağlığı ve Hastalıkları AD
Çocuk Gastroenteroloji ve Beslenme BD
ORCID: 0000-0002-0433-5970

43

KARIN MUAYENESİ - ERİŞKİN.....215

Doç. Dr. Mehmet Ali KÖSEKLİ
Bolu Abant İzzet Baysal Üniversitesi
Tıp Fakültesi
İç Hastalıkları AD
Gastroenteroloji BD
ORCID: 0000-0002-3172-8200

44

**KAS İSKELET SİSTEM MUAYENESİ
- ÇOCUK.....221**

Doç. Dr. Ceyhan AÇARI
İnönü Üniversitesi
Tıp Fakültesi
Çocuk Sağlığı ve Hastalıkları AD
Çocuk Romatolojisi BD
ORCID: 0000-0002-7175-0015

45

**KAS İSKELET SİSTEM MUAYENESİ
- ERİŞKİN 227**

Doç. Dr. Servet YOLBAŞ
İnönü Üniversitesi
Tıp Fakültesi
İç Hastalıkları AD Romatoloji BD
ORCID: 0000-0001-8516-9769

46

**KAS İSKELET SİSTEM MUAYENESİ
- TRAVMALI 241**

Doç. Dr. Okan ASLANTÜRK
İnönü Üniversitesi
Tıp Fakültesi
Ortopedi ve Travmatoloji AD
ORCID: 0000-0001-6167-3952

47

**KULAK, BURUN, BOĞAZ VE
BOYUN MUAYENESİ..... 243**

*Doç. Dr. Mehmet ASLAN
İnönü Üniversitesi
Tıp Fakültesi
Kulak Burun ve Boğaz Hastalıkları AD
ORCID: 0000-0002-0707-9984*

48

**KULAK - BURUN TRAVMALI
BİREYE YAKLAŞIM 247**

*Dr. Öğr. Üyesi Emre BÜLBÜL
Erciyes Üniversitesi
Tıp Fakültesi
Acil Tıp AD
ORCID: 0000-0003-2574-376X*

49

**MAKSİLLOFASİYAL TRAVMALARDA
MUAYENE..... 253**

*Doç. Dr. Rafet ÖZBEY
İnönü Üniversitesi
Tıp Fakültesi
Plastik ve Rekonstrüktif Cerrahi AD
ORCID: 0000-0003-0759-5003*

50

**MALNÜTRİSYONLU ÇOCUĞUN
DEĞERLENDİRİLMESİ 255**

*Doç. Dr. Şükrü GÜNGÖR
İnönü Üniversitesi
Tıp Fakültesi
Çocuk Sağlığı ve Hastalıkları AD
Çocuk Gastroenteroloji ve Beslenme BD
ORCID: 0000-0002-0433-5970*

51 MEME VE AKSİLLA MUAYENESİ.....261

Uzm. Dr. Mert ÇÖL
Ankara Eğitim ve Araştırma Hastanesi
Genel Cerrahi Kliniği
ORCID: 0000-0003-2758-5830

52 MENENGEAL İRİTASYONUN DEĞERLENDİRİLMESİ 265

Uzm. Dr. Merve ALADAĞ
İnönü Üniversitesi Tıp Fakültesi
Çocuk Sağlığı ve Hastalıkları AD
Çocuk Nefrolojisi BD
ORCID: 0000-0003-4950-0244

53 NÖROLOJİK MUAYENE - YENİDOĞAN VE SÜT ÇOCUĞU.....267

Doç. Dr. Miraç YILDIRIM
Ankara Üniversitesi
Tıp Fakültesi
Çocuk Sağlığı ve Hastalıkları AD
Çocuk Nörolojisi BD
ORCID: 0000-0002-0215-1043

54 NÖROLOJİK MUAYENE - ÇOCUK VE ADOLESAN.....275

Doç. Dr. Miraç YILDIRIM
Ankara Üniversitesi
Tıp Fakültesi
Çocuk Sağlığı ve Hastalıkları AD
Çocuk Nörolojisi BD
ORCID: 0000-0002-0215-1043

55

NÖROLOJİK MUAYENE - ERİŞKİN 287

Doç. Dr. Murat GÜNTEL
Hatay Mustafa Kemal Üniversitesi
Nöroloji AD
ORCID: 0000-0002-5885-7571

56

**OMURGALI TRAVMALI
BİREYİN DEĞERLENDİRİLMESİ 299**

Dr. Öğr. Üyesi Hilal YAĞAR
Niğde Ömer Halisdemir Üniversitesi
Ortopedi ve Travmatoloji AD
ORCID: 0000-0001-5544-0458

57

**RUHSAL DURUMUN DEĞERLENDİRİLMESİ
- ÇOCUK 303**

Doç. Dr. Fethiye KILIÇASLAN
Harran Üniversitesi
Tıp Fakültesi
Çocuk ve Ergen Ruh Sağlığı ve Hastalıkları AD
ORCID: 0000-0002-8131-8859

58

**RUHSAL DURUMUN DEĞERLENDİRİLMESİ
- ERİŞKİN.....307**

Prof. Dr. Süheyla ÜNAL
Sağlık Bilimleri Üniversitesi
Bursa Tıp Fakültesi
Bursa Şehir Hastanesi Ruh Sağlığı ve Hastalıkları Hastanesi
ORCID: 0000-0002-1442-3093

59

SOLUNUM SİSTEMİ ACİL MUAYENESİ 311

Prof. Dr. Münire ÇAKIR
Süleyman Demirel Üniversitesi
Tıp Fakültesi
Göğüs Hastalıkları AD
ORCID: 0000-0001-8650-3722

60

SOLUNUM SİSTEMİ MUAYENESİ - ÇOCUK... 319

Prof. Dr. Nazan ÇOBANOĞLU
Ankara Üniversitesi
Tıp Fakültesi
Çocuk Sağlığı ve Hastalıkları AD
ORCID: 0000-0002-3686-2927

61

SOLUNUM SİSTEMİ MUAYENESİ**- ERİŞKİN..... 323**

Doç. Dr. Fatma Esra GÜNAYDIN
Frimley Park Hospital
İmmünoloji ve Alerji Kliniği
ORCID: 0000-0002-9268-1071

62

ŞOK YÖNETİMİ - ÇOCUK..... 327

Doç. Dr. Damla HANALIOĞLU
SBÜ Ankara Bilkent Şehir Hastanesi,
Çocuk Acil Kliniği
ORCID: 0000-0002-9268-1071

63

ŞOK YÖNETİMİ - ERİŞKİN.....333*Doç. Dr. Mazlum KILIÇ**SBÜ Fatih Sultan Mehmet Eğitim ve Araştırma Hastanesi Acil**Tıp AD**ORCID: 0000-0002-7517-203X*

64

**TORAKS TRAVMALI BİREYİN
DEĞERLENDİRİLMESİ - ERİŞKİN .....341***Prof. Dr. Hakkı ULUTAŞ**İzmir MedicalPoint Hastanesi**Göğüs Cerrahisi Kliniği**ORCID: 0000-0001-9603-7323*

65

**ÜRİNER VE ERKEK GENİTAL SİSTEM
MUAYENESİ - ERİŞKİN.....345***Dr. Öğr. Üyesi İbrahim TOPÇU**İnönü Üniversitesi**Tıp Fakültesi**Üroloji AD**ORCID: 0000-0002-6526-0255*

66

**YANIKLI BİREYİN
EĞERLENDİRİLMESİ.....351***Doç. Dr. Rafet ÖZBEY**İnönü Üniversitesi**Tıp Fakültesi**Plastik ve Rekonstrüktif Cerrahi AD**ORCID: 0000-0003-0759-5003*

67

YAŞAM BULGULARINI ÖLÇME VE DEĞERLENDİRME - ÇOCUK 355

Uzm. Dr. Merve ALADAĞ
İnönü Üniversitesi Tıp Fakültesi
Çocuk Sağlığı ve Hastalıkları AD
Çocuk Nefrolojisi BD
ORCID: 0000-0003-4950-0244

68

YAŞAM BULGULARINI ÖLÇME VE DEĞERLENDİRME - ERİŞKİN 365

Doç. Dr. Hakime ASLAN
İnönü Üniversitesi
Hemşirelik Fakültesi
Hemşirelik Esasları AD
ORCID: 0000-0003-1495-3614

69

YAŞLI BİREYİN DEĞERLENDİRİLMESİ..... 373

Prof. Dr. Sibel AKIN
Erciyes Üniversitesi
Tıp Fakültesi
İç Hastalıkları AD
Geriatrı BD
ORCID: 0000-0002-6139-7254

70

YENİDOĞAN MUAYENESİ 379

Doç. Dr. İsmail Kürşad GÖKÇE
Hitit Üniversitesi
Tıp Fakültesi
Çocuk Sağlığı ve Hastalıkları AD
Yenidoğan BD
ORCID: 0000-0001-8952-2865

71

**YENİDOĞANIN DOĞUM
SALONUNDA MUAYENESİ 385**

*Doç. Dr. N. Aslı MELEKOĞLU
Malatya Turgut Özal Üniversitesi
Tıp Fakültesi
Çocuk Sağlığı ve Hastalıkları AD
Yenidoğan BD
ORCID: 0000-0002-3491-2337*

72

YENİDOĞAN ACİL MUAYENESİ 389

*Doç. Dr. İsmail Kürşad GÖKÇE
Hitit Üniversitesi
Tıp Fakültesi
Çocuk Sağlığı ve Hastalıkları AD
Yenidoğan BD.
ORCID: 0000-0001-8952-2865*

73

**YETİŞKİNDE BİLİNÇ
KAPANMASINA YAKLAŞIM 395**

*Dr. Öğr. Üyesi Seyda ERDOĞAN
Ankara Üniversitesi
Ankara Tıp Fakültesi
Nöroloji AD
ORCID: 0000-0003-2759-9562*

1

Acil Çocuğun Değerlendirilmesi
-Travmasız

Doç. Dr. Özlem Tolu KENDİR

Araçlar*	Puls oksimetre, sfigmomanometre, temiz eldiven, muayene masası, stetoskop, vücut termometresi, glikometre	
Video	https://www.kisa.link/FeEAU	
Ön hazırlık	Çocuk acil hastanın temel özelliklerini, çocuk değerlendirme üçgenini (ÇDÜ), birincil ve ikincil değerlendirmeyi bilir ^{1,2} .	
Basamaklar		
1. triyaj	Çocuğun vital bulgularını değerlendirir ¹ . ÇDÜ'ye göre; görünüm (bilinç ve tonus), solunum (solunum iş yükü ve anormal solunum sesleri) ve dolaşımı (deri dolaşım özellikleri) 30 sn. içinde eş zamanlı olarak değerlendirir. Eldiveni giyer.	
2. görünüm	Yaş ve psikososyal gelişimi göz önüne alarak uyanıklığını, iletişimini, konuşmasını, tepkilerini ve kas tonusunu değerlendirir ¹ .	
3. solunum	Anormal solunum sesleri ve pozisyonu (ortopne vb.), yardımcı solunum kaslarının solunuma katılımını değerlendirir ² .	
4. dolaşım	Cilt bulgularını, nabız dolgunluğunu değerlendirir ³ (Görsel 1-3).	
5.	ÇDÜ basamakları ve vital bulgularına göre hastanın triyaj alanını belirler. Renk ya da sayısal skala olarak triyaj bilgilerini triyaj kayıt defterinde kayıt altına alır, ardından hastayı uygun alana yönlendirir ⁴ . ÇDÜ basamaklarına göre hastanın aciliyet durumunu belirler, hayati	

2

Acil Çocuğun Değerlendirilmesi-
Travmalı

Dr. Öğr. Üyesi Sevcan BİLEN

Araçlar*	Servikal boyunluk, sırt tahtası, balon-maske, yüz maskesi, aspirasyon sondası, <i>airway</i> , larengoskop, endotrakeal tüp, stile, IV ve intraosseöz girişim seti, iğne ve tüp torakostomi seti, nabız oksimetre, sfıgmomanometre, temiz ve steril eldiven, maske, önlük, saç bonesi (Görsel 1)		
Video			
Ön hazırlık	Çocuk travma hastasında şiddetli yaralanmayı ¹ belirleyip gerekli tedavileri akış şemasına göre uygulamayı ve çocuklarda yaşa göre değişebilen vital bulguları bilir ² .		
Basamaklar			
1.	Hasta doğrulaması yapıp çocuk ve ebeveynine kendini tanıtır, acil müdahale edilmesi gereken durumlar haricinde çocuğa ve ebeveynine yapılabilecek işlemler hakkında bilgi verir ve onam alır ³ .		
2.	Ellerini yıkar. Koruyucu ekipman giyer.		
Hasta Kabulü			
3. triyaj	ÇDÜ ile hastayı hızla görsel ve işitsel açıdan değerlendirir ⁴ , uygun izlem alanına ⁵ hastayı alır, kardiyopulmoner arrest varsa ileri yaşam desteğini uygular ⁶ .		
4.	Hastaya servikal boyunluk yerleştirir ve sırt tahtasına yatırır ⁷ (Görsel 2).		

3

Acil Erişkinin Değerlendirilmesi
–Travmasız

Doç. Dr. Bahadır TAŞLIDERE

Araçlar*	Muayene masası, stetoskop, sfigmomanometre, vücut termometresi, puls oksimetre, glikometre, kişisel koruyucu ekipman
Video	https://www.kisa.link/EFWOa
Basamaklar	
1.	Hasta kimlik doğrulaması yapıp, kendini tanıtır, ismi ile hitap ederek yapacağı işlemler hakkında bilgi verir, muayene için sözlü onam alır. Ellerini yıkar ve eldiven giyer. Acil durumlarda onam almadan müdahale eder.
2. triyaj	Hastayı triyaj alanına alır, kardiyopulmoner arest varsa ileri yaşam desteği uygular ¹ . Hastanın genel durumunu değerlendirir ² , yaşamsal bulguları monitörize eder, ABCDE'yi değerlendirmeye başlar ³ . Eş zamanlı olarak hastanın kısa anamnezini alır. Aciliyet durumu triyaj ⁴ sistemiyle sınıflandırır.
3.	Hava yolu açıklığını kontrol eder, uygun pozisyon verir ⁵ . Solunum hızı, çabası ve oksijen satürasyonunu değerlendirir. Akciğer seslerini dinler.
4.	Kalp atış hızı, kan basıncı ve kapiler dolum zamanını kontrol eder. Şok ya da kötü dolaşım belirtileri araştırırken eş zamanlı olarak IV yol açar ve uygun sıvı tedavisine başlar ⁶ . Göğüs ağrısı varsa ilk 10 dk. içinde EKG'yi değerlendirir.
5. bilinç durumu	Pupil refleksleri, motor ve duyu muayenesi yaparak ve AVPU ⁷ veya GKS'yi ⁸ kullanarak değerlendirir.

4

Acil Erişkinin Değerlendirilmesi
–Travmalı

Doç. Dr. Hasan SULTANOĞLU

Araçlar*	Airway, servikal boyunluk, entübasyon seti, Foley ve nazogastrik sonda, toraks tüpü, kişisel koruyucu ekipman, sırt tahtası	
Video		
Ön hazırlık	Travmalı erişkinin değerlendirilmesinin önemini ve travmaya müdahalenin ekip çalışmasıyla olduğunu bilir ¹ .	
Basamaklar		
1.	Hayati tehlikesi yoksa, bilgilendirilmiş ve aydınlatılmış onam alır ² .	
2.	Olay yeri güvenliğini sağlar.	
3.	Koruyucu ekipmanlarını giyer ³ .	
Hastane Öncesi Yaklaşım		
4.	Hava yolunun açıklığını sağlar ⁴ .	
5.	Boyunluk takar ⁵ .	
6.	Dış kanama kontrolünü yapar ⁶ .	
7.	İmmobilize eder, sırt tahtasını uygun şekilde yerleştirir. Gerekirse ekstremitayı şişme atelle sabitler ⁷ .	
8.	Olay yerinde triyaj yapar ⁸ .	
9.	Hastanın en uygun travma merkezine naklini sağlar ⁹ .	
Acil Servis Yaklaşımı		
Birincil Muayene (AcBCDE)		
10. a (airway)	Hava yolunun açıklığını sağlar ⁴ .	
11.c	Boyunluk takar ⁵ .	

5

Anamnez Alma
-Çocuk

Prof. Dr. Mehmet TEKİN

Araç	Muayene masası
Ön hazırlık	Anamnez almanın önemini bilir ¹ .
Basamaklar	
1.	Hasta veya hasta yakınına karşılar, hasta doğrulaması yaparak kendini tanıtır, adıyla hitap eder ² .
2.	Acil yakınmalarla başvuran hastalarda hızlıca kısa bir anamnez alırken gerekli acil müdahaleleri yapar ve hastayı stabil hâle getirdikten sonra ayrıntılı anamnez alır ³ . Acil olmayan hastalarda ise başlangıçta ayrıntılı anamnez (Görsel 1,2).
3.	Anamnezi çocuk hastanın bakımı ile ilgili kişiden ve çocuk bilgi verebiliyorsa ondan da alır ⁴ . Ergenlerde hem ergenden hem de bakımı ile ilgili kişiden birlikte ve ayrı ayrı anamnez alır.
4.	Çocuğun takvim yaşını doğrular ⁵ .
5.	Çocuğun hekime getirilmesine neden olan ana yakınmasını/yakınmalarını sorgular ⁶ .
6.	Ana yakınmasına eşlik eden diğer yakınmaları sorgular ⁷ .
7.	Özgeçmişte doğum öncesi dönem ⁸ , doğum ve yenidoğan dönemi ⁹ , beslenme ¹⁰ , büyüme ¹¹ , gelişme ¹² , aşılama, geçirilmiş hastalıklar ve kullandığı ilaçlar hakkında sorular sorar.
8.	Soygeçmiş öyküsünü sorgular ¹³ .
9.	Hastanın sosyal durumu hakkında bilgi almaya çalışır ¹⁴ .
10.	Bilgileri kaydeder, hasta ve/veya hasta yakınına bilgilendirir.

6

Anamnez Alma
–Erişkin

Prof. Dr. Güllali AKTAŞ

Araç	Muayene masası
Ön hazırlık	Anamnez almanın önemini bilir ¹ .
Basamaklar	
1	Hastayı karşılar, kendini tanıtır, hasta doğrulaması yapar. Hastaya ve/veya yakınlarını hastanın ismini sorar, adıyla hitap eder ve şikâyetlerini dinleme ve sorgulama için sözlü onam alır ² .
2	Acil olmayan vakalarda başlangıçta ayrıntılı tıbbi öykü alır. Ancak acil bir durumla başvuran hastalarda bir yandan hızlıca öykü alırken bir yandan da gerekli tıbbi müdahaleleri yapar. Hastanın durumu stabil hâle geldikten sonra anamnezi derinleştirilerek ayrıntılı tıbbi öykü alır ³ .
3.	Şikâyetlerin tıbbi öyküsünü tercihen hastanın kendisinden alır. Çok yaşlı, bilinci bozuk veya ek hastalıklar (örneğin demans) nedeniyle hastadan alınan anamnezin güvenilir olmadığı durumlarda hasta yakınından veya bakımını sağlayan kişi/ kişilerden tıbbi öykü alır ⁴ .
4.	Anamnez alırken hastanın hareketlerini devamlı gözler ⁵ .
5.	Hastanın yaşını doğrular ⁶ . Ayrıca hastanın cinsiyeti, mesleği vb. genel bilgilerini kayıt altına alır.
6.	Hastanın sağlık kuruluşuna gelmesine sebep olan ana şikâyeti veya şikâyetlerini açık uçlu sorularla sorgular ⁷ .
7.	Şikâyetlerin özelliklerini sorgular ⁸ .
8.	Hastanın ana şikâyetine eşlik eden diğer yakınmalarını sorgular ⁹ .
9.	Hastanın özgeçmişiyle ilgili olarak mevcut kronik hastalıklarını ¹⁰ , kullandığı ilaçları ¹¹ , hastaneye yatıp yatmadığını ¹² , kan veya kan ürünü transfüzyonu yapılıp yapılmadığını, alerji öyküsünü ¹³ , geçirdiği operasyonları, beslenme durumunu ve sigara, alkol kullanımı gibi alışkanlıklarını ¹⁴ sorgular.

7

Bilinci Kapalı Çocuğa Yaklaşım

Prof. Dr. Serap TEBER

Araçlar*	Abeslang, ışık kaynağı, muayene masası, oftalmoskop, pamuk/şpanç, refleks çekici, temiz eldiven
Ön hazırlık	Çocukta bilincin kapanma nedenlerini bilir ¹ .
Basamaklar	
1.	Hastayı acil servise alır ve hızlı bir triyaj yapar. Hastanın elbiselerini gerekirse keserek çıkartır. Bir taraftan acil anamnez alırken diğer taraftan hızlıca hastayı monitörize eder ve vital bulguları değerlendirir ^{2,3} . Kardiyopulmoner arrest varsa ileri yaşam desteğini uygular ⁴ . Uygun izlem alanına ⁵ hastayı alır.
2.	Ellerini yıkar, eldiven giyer. Hayati tehlike varsa onam almadan müdahale eder. Hayati tehlike yoksa hastanın kimlik doğrulamasını yapar, hasta yakınına kendini tanıtır, ismi ile hitap ederek yapacağı işlemler hakkında bilgi verir, onam alır.
3. anamnez	Ateş, baş ağrısı, kusma, fotofobi, nöbet geçirme, huzursuzluk, uykuya meyili sorgular.
4.	Hastanın sürekli kullandığı ilaçları, yüksek doz ilaç kullanımını (istemli veya istemsiz) ve toksine maruz kalmayı sorgular ⁶ .
5.	Hastanın beslenme, diyabet, doğuştan metabolik hastalık, kronik hastalık öyküsünü alır.
6.	Varsa kullandığı ilaçları veya tedavisini aksatma durumunu sorgular.
7.	Travma, bilinen damarsal anomali ve kanama diyatezini sorgular.

8

Büyümenin Değerlendirilmesi

Doç. Dr. Emine ÇAMTOSUN

Araçlar*	Boy ölçer (stadiometre), tartı, bebek boy ölçer, bebek tartısı, esnemeyen mezura, persantil tabloları
Ön hazırlık	Büyümenin değerlendirilmesi ve takibinin hastalıkların erken tanısındaki önemini bilir ¹ .
Basamaklar	
1.	Çocuk ve ebeveynini muayene odasına alır, kendini tanıtır. Hasta doğrulaması yaparak çocuğa adıyla hitap eder. Yapacağı işlemler hakkında çocuğa/ebeveynine bilgi verir ve onam alır. Ellerini yıkar.
2.	Çocuğun doğum tarihini öğrenerek takvim yaşını hesaplar, boy ² , vücut ağırlığı ³ ve baş çevresi ⁴ ölçümünü yapar. Persantil tablosu/eğrisi kullanarak yapılan ölçümlerin persantil değerlerini belirler ⁵ (Tablo 1, 2, 3) (Görsel 1). Gerekli durumlarda ölçülen değerlerin Z-skorunu hesaplar ⁶ .
3.	Boya göre ağırlık yüzdesini hesaplar ⁷ (Tablo 4).
4.	İki yaş üstü çocuklarda VKİ'yi hesaplar, persantil tablosundan VKİ persantilini belirler ⁸ ve VKİ Z-skorunu hesaplar (Tablo 5, 6).
5.	Hastanın boy persantilinin hedef boy persantiline uyumunu değerlendirir ⁹ (Tablo 1, 2, 3).
6.	Ellerini yıkar, verileri kaydeder. Büyüme değerlendirmesinde patoloji saptarsa gerekli tetkikleri ve konsültasyonları planlar.
7.	Değerlendirme sonuçları ve çocuğun düzenli izlenmesi gerektiği konusunda aileyi bilgilendirir ¹⁰ .

*Kullanılacak malzemeleri kontrol eder ve kolay ulaşılabilecek bir yere yerleştirir. Muayene, yeterli ışık gören, uygun sıcaklıktaki, mahremiyetin sağlandığı bir odada yapılmalıdır. Malzemeler hazır hâlde bekletilir.

9

Boyun Travmalı Bireye Yaklaşım

Dr. Öğr. Üyesi Emre BÜLBÜL

Araçlar*	Temiz eldiven, steril eldiven, gazlı bez, %10'luk povidon iyodür, boyunluk, monitor, Foley sonda, kan ürünleri, kristaloit sıvı, analjezik
Ön Hazırlık	Boyun travmasının yönetimini bilir ¹ .
Basamaklar	
1. triyaj	Bireyi acil servise alır, temiz eldivenini giyer, bir yandan vital bulguları değerlendirirken bir yandan hastanın elbiselerini gerekirse keserek çıkarır ve hızlı bir triyaj yapar. Bir taraftan acil anamnez alırken diğer taraftan hızlıca bireyi monitörlü eder. Hayati tehlike varsa onam almadan müdahale yapar. Kardiyopulmoner arrest varsa ileri yaşam desteğini uygular. Uygun izlem alanına bireyi alır ² .
2.	Stabil hastanın kimlik doğrulamasını yapar, hasta yakınına kendini tanıtır, ismiyle hitap ederek yapacağı işlemler hakkında bilgi verir ve onam alır. Ellerini yıkar ve eldiven giyer. Adli vaka olarak kayıt açılma durumuna karar verir.
3. immobilizasyon görüntüleme	Hastanın omurga immobilizasyonu için rijit servikal boyunluk takar. PA akciğer grafisi ister. I. ve III. bölge boyun yaralanmalarında kontrastlı boyun ve toraks BT anjiyografi veya MR anjiyografi ister (Görsel 1). II. bölge boyun yaralanmalarında acil KBB konsültasyonu ister ³ .
4.	Hastanın genel durumunu, GKS ile bilincini, kooperasyonunu ve çevreye ilgisini değerlendirir. Aktif dış kanama varlığını değerlendirir ve müdahale eder. Oksijen desteği sağlar. Hipotermiden kaçınır ⁴ . (Görsel 2).

10

Dehidratasyonun Değerlendirilmesi
–Çocuk

Doç. Dr. Sibel YEL

Araçlar*	Muayene masası, stetoskop, ateşölçer, sfingomonometre, dezenfektan, tartı, ayakta boy ölçer/infantometre
Basamaklar	
1.	Hasta ve yakınını muayene odasına alır ¹ , kendini tanıtır; hasta doğrulaması yapar; yapacağı işlemler hakkında bilgi verir; adıyla hitap ederek muayene için sözlü onam alır ve ellerini yıkar.
2.	Genel durumunu bilinç, susama hissi ve huzursuzluk açısından değerlendirir.
3.	Hastayı muayene masasına alır.
4.	Hastanın anamnezini alır ² .
5.	Hastanın boy ve ağırlığını ölçer, en son bilinen ölçümlerle karşılaştırır ³ .
6.	Vücut sıcaklığını ölçer ⁴ .
7.	Kan basıncını ölçer ⁵ .
8.	Solunum sayısı ve şeklini değerlendirir ⁶ .
9.	Nabız sayısı ve dolgunluğunu değerlendirir ⁷ .
10.	Deri turgor-tonusunu ve kapiler geri dolum zamanını değerlendirir ⁸ .
11.	Göz küre çöküklüğünü ve gözyaşı varlığını değerlendirir ⁹ .
12.	Ağız mukozası ve dil ıslaklığını değerlendirir ¹⁰ .
13.	İdrar miktarını, bebekse ıslak bez sayısını sorgular ¹¹ .
14.	Fontaneli değerlendirir ¹² .
15.	Sistemik muayenesini tamamlar ¹³ .
16.	Dehidratasyon derecesini belirler ¹⁴ (Tablo 1).
17.	Dehidratasyon derecesine göre tedavi planını yapar ¹⁵ (Tablo 2, 3).
18.	Hastanın bulgularını kaydeder, hasta yakınına bilgi verir.

11

Dermatolojik Muayene
– Erişkin

Doç. Dr. Dursun TÜRKMEN

Araçlar*	Muayene masası, temiz eldiven, yeterli ışık kaynağı, Wood ışığı, lam, KOH solüsyonu, diyaskop	
Video		
	https://goo.gl/hFWb38	https://goo.gl/EoyzJm
Basamaklar		
1.	Hasta ve/veya hasta yakınına muayene odasına alır ¹ , hasta doğrulamasını yapar, kendini tanıtır, ismiyle hitap ederek yapacağı işlemler hakkında bilgi verir, ellerini yıkar ve muayene için sözlü onam alır.	
2.	Hastanın mahremiyetine özen göstererek muayene için olabildiğince soyunmasını sağlar, eldivenlerini giyer ve sırtüstü yatan hastanın yanında durur ² .	
3. inspeksiyon	Cilt rengini ³ , olası döküntü ve skar varlığının yanı sıra saçları ve tırnakları değerlendirir.	
4.	Deride elemanter lezyon veya döküntü varlığında özelliklerini (sayı, yer, renk, sınırlar ve dağılım) kaydeder ⁴ .	
5.	Saçın özelliklerini (kalınlık, yapı, yaygın/bölgesel saç kaybı) değerlendirir ⁵ .	
6.	Yüz ve boyun bölgesinin deri ve deri eklerini (kaş, kirkik ve sakal) inceler ⁶ .	
7. diyaskopi	Gövde bölgesi ile üst ve alt ekstremitelerinin derisini değerlendirir ve gerekirse diyaskopla inceler ⁷ .	
8.	Eldivenini giyer. Ağız (dilaltı, diş eti, damak, yanak içi), genital bölge mukozalarını inceler ve değerlendirir ⁸ .	

12

Dijital Rektal Muayene

Doç. Dr. Yusuf Murat BAĞ

Araçlar*	Muayene paravanı, muayene masası, temiz eldiven, kayganlaştırıcı madde, kâğıt havlu, örtü
Video	
Ön hazırlık	Dijital rektal muayene endikasyonlarını ve kontrendikasyonlarını bilir ¹ .
Basamaklar	
1.	Hastanın kimlik doğrulamasını yapar, kendini ve yardımcı sağlık personelini tanıtır, hastaya/yakınına adıyla hitap ederek yapılacak işlem hakkında bilgi verir ve sözlü onam alır.
2.	Yeterli ışık gören ve uygun sıcaklıktaki odada muayeneyi gerçekleştirir.
3.	Hasta mahremiyeti için gerekli tedbirleri alır ² . Yardımcı sağlık personelinin ve gerekirse hasta yakınının muayene sırasında odada kalmasını sağlar ³ .
4.	Hastaya uygun; diz-dirsek, ayakta veya yan yatar pozisyonda olmak üzere üç farklı pozisyonlardan birini seçer ⁴ (Görsel 1-3).
5.	Anüs ve perianal bölge açıkta kalacak şekilde hastanın üzerini örtüyle örter.
6.	Ellerini yıkar ve eldivenlerini giyer.
7.	Muayene esnasında hastanın hangi tarafında bulunacağını belirler ve hastaya muayeneye başlayacağını söyler ⁵ .
8. inspeksiyon	Gluteusları her iki elle yanlara doğru ayırarak perianal bölgenin ve anal girimin görünür hâle gelmesini sağlar ve inspeksiyonla değerlendirir ⁶ .

13

El Travmalarında Muayene

Prof. Dr. Kadir ERTEM

Araçlar*	Muayene masası, steril spanç, sargı bezi, temiz eldiven, turnike
Video	
Basamaklar	
1.	Yaralının kimlik doğrulamasını yapar, yaralı ve yakınlarına kendini tanıtır, hastaya adıyla hitap ederek yapılacak işlemlerle ilgili bilgi verir ve yazılı onam alır.
2.	Yaralanma anamnezini alır. Adli vaka ise hastane polisine bildirir ¹ .
3.	Yaralı hastanın vital bulgularını ölçer ve değerlendirir ² . Yaralının vital bulguları normal sınırlarda değilse stabil olana kadar acil serviste takip eder. Normal sınırlardaysa aşağıdaki basamakları uygular.
4.	Ellerini yıkar ve temiz eldiven giyer.
5.	Yaralının genel travma muayenesini yapar ³ . El yaralanması dışındaki yaralanmalar için ilgili bölümlere danışır. El yaralanmasına ilave yaralanma yoksa aşağıdaki basamakları uygular.
6.	Yaralının elinde aktif kanaması varsa kanama yeri üzerine steril spanç koyar ve üzerini sargı beziyle kompresif bir şekilde sarar.
7.	Kanama durdurulamazsa ilave olarak kanamanın proksimalinden turnike uygular ⁴ .
8.	Turnikeyi/sargıyı yarım saatte bir gevşetip 5-10 sn. kadar ekstremiteyi kanlandırır ve tekrar sıkarak esas müdahaleye kadar zaman kazanır.
9. inspeksiyon	Yaralının her iki elini karşılaştırmalı olarak gözlemler ⁵ .
10. nörolojik muayene	Median sinir otonom duyu muayenesini yapar ⁶ .

14

Endokrinolojik Değerlendirme
- Çocuk

Doç. Dr. İsmail DÜNDAR

Araçlar*	Ayakta boy ölçer/infantometre, tartı, elastik metre, vücut termometresi, sfigmomanometre, stetoskop, büyüme kartları, orşidometre, muayene masası, temiz eldiven	
Video	https://www.kisa.link/ahamE	
Basamaklar		
1.	Hasta ve hasta yakınına muayene odasına alır ¹ , hastanın kimlik doğrulamasını yapar, kendini tanıtır, hastanın anamnezini ² alır, hastaya/yakınına adıyla hitap ederek yapılacak işlem hakkında bilgi verir ve sözlü onam alır.	
2.	Ellerini yıkar ve eldiven giyer.	
3.	Vital bulguları ölçerek acil hastayı ekarte ettikten sonra değerlendirmeye geçer.	
4.	Hastanın boyunu, kilosunu, 2 yaşından küçük ise baş çevresini ölçer ³ . Kız ve erkek için ayrı olan büyüme eğrileri üzerine yaşına göre ağırlık ve boyu işaretler. Gerekirse kulaç boyu ve oturma boyu ölçümü yapar ⁴ . Anne ve baba boyunu ölçer, hedef boyu hesaplar ⁵ .	
5.	Çocuğun genel durumunu, aktivitesini, bilinç ve mental-motor durumunu değerlendirir ⁶ . Vücudun genel görünümünü ve yağ dağılımını değerlendirir ⁷ .	
6.	Vital bulguları değerlendirir ⁸ . Kussmaul solunum, solukta aseton kokusu varsa fark eder.	
7.	Dehidratasyon durumunu ve varsa derecesini değerlendirir ⁹ .	
8.	Saç ve saçlı deride, ciltte ve oral mukozada endokrin hastalık ipuçlarını değerlendirir ¹⁰ . Yenidoğan sarılığını değerlendirir ¹¹ .	

15

Endokrinolojik Değerlendirme
- Erişkin

Doç. Dr. Bahri EVREN

Araçlar*	Sfigmomanometre, stetoskop, orşidometre, mezura, tartı, temiz eldiven, muayene masası	
Video	https://www.kisa.link/EPcpC	
Basamaklar		
1.	Hasta ve hasta yakınına muayene odasına alır ¹ , hasta doğrulaması yapar. Kendini tanıtır, ismiyle hitap ederek yapacağı işlemler hakkında bilgi verir. Ellerini yıkar ve muayene için onam alır.	
2.	Anamnezini detaylı olarak alır ² .	
3.	Boy, ağırlık, bel çevresi ölçerek obezite derecesi belirler ³ .	
4.	Genel ve mental-motor durumu değerlendirir ⁴ .	
5.	Vital bulguları değerlendirir. Kan basıncı ölçümünü yapar ⁵ . Trousseau belirtisini değerlendirir ⁶ .	
6.	Baş, boyun ve yüz bölgesinde endokrin hastalıklara eşlik edebilen dismorfik bulguları değerlendirir ⁷ . Chvostek belirtisini değerlendirir ⁸ .	
7.	Tiroit bezini muayene eder ⁹ . Guatr/nodül varlığında guatr evrelemesi yapar, boyun lenf nodlarını değerlendirir ¹⁰ .	
8.	Ekstremiteleri; deformiteler, eklem bulguları, asimetri ve dismorfik bulgular açısından değerlendirir. Tinel ve Phalen testini uygular ¹¹ .	
9.	Meme muayenesi ve galaktore değerlendirmesi yapar ¹² .	
10.	Her iki akciğer solunum seslerini simetrik olarak dinler.	
11.	Kalp hızını, ritmi, üfürüm varlığını değerlendirir. Periferik nabızları kontrol eder.	

16

Ergenin Değerlendirilmesi

Dr. Öğr. Üyesi Yaşar DURMAZ

Araçlar*	Muayene masası, temiz eldiven, stetoskop
Ön hazırlık	Ergenle iletişimin özelliklerini bilir ¹ .
Basamaklar	
1.	Hastanın kimliğini doğrular. İsmiyle hitap ederek ergeni mümkünse tek başına veya hasta yakını ile beraber muayene odasına alır. Hekim kendini tanıtır, ergene muayenesinin mahremiyeti ve nasıl yapılacağı hakkında bilgilendirme yapar. Ergenden ve ailesinden muayene için onam alır. Ellerini yıkar ve muayeneye başlar ² .
2.	Geliş şikâyetlerini öğrendikten sonra "HEEADSSS" sorgulaması şeklinde psikososyal değerlendirme yapar ³ .
3. home	Ev ortamını sorgular ⁴ .
4. education employment	Eğitim/iş açısından değerlendirme yapar ⁵ .
5. eating	Yeme tutumu ve beslenme alışkanlıkları açısından sorgulama yapar ⁶ .
6. activities	Akranlarla aktivitesini değerlendirir ve sporcu sağlığı açısından sorgulama yapar ⁷ .
7. drugs	Madde sorgulaması yapar. İlaç, bağımlılık yapıcı tütün, alkol ve madde kullanımı yönünden değerlendirir ⁸ .
8. sexuality	Cinsellik yönünden sorgulama ve değerlendirme yapar ⁹ .
9. suicidality	İntihar ve depresyon yönünden sorgulama ve değerlendirme yapar ¹⁰ .

17

Fontanelin Değerlendirilmesi

Prof. Dr. Mehmet TEKİN

Araç*	Temiz eldiven
Ön hazırlık	Fontanel açıklığını değerlendirmenin önemini bilir ¹ .

Basamaklar	
1.	Hasta yakınlarına kendini tanıtır, hastaya adıyla hitap ederek yapılacak işlemle ilgili bilgi verir ve onam alır.
2.	Ellerini yıkar ve eldiven giyer.
3.	Çocuğu anne kucağında veya muayene masasında oturur pozisyonda veya ayakta iken değerlendirir ² .
4.	Başın şekil bozukluklarını inspeksiyon ile değerlendirir ³ .
5.	Acil patolojiler açısından, öncelikle ön fontanelin çökük ⁴ , kabarik ⁵ ya da pulsatil ⁶ olup olmadığını kontrol eder.
6.	Parmaklarının iç yüzüyle, ön ⁷ ve arka ⁸ fontanellerin açık olup olmadığını kontrol eder ve yaşa göre değerlendirir.
7.	Ön ve arka fontanellerin boyutlarını parmaklarının iç yüzüyle ölçer ⁹ , normalden büyük ¹⁰ olup olmadıklarını değerlendirir (Görsel 1-3).
8.	Parmaklarıyla, kafa kemikleri arasındaki sütürlerin açık olup olmadığını ¹¹ kontrol eder.
9.	Eldiveni çıkarır ve ellerini yıkar.
10.	Yapılan işlemleri kaydeder.

*Kullanılacak malzemeleri kontrol eder ve kolay ulaşılabilecek bir yere yerleştirir. Muayene, yeterli ışık gören, uygun sıcaklıktaki, mahremiyetin sağlandığı bir odada yapılmalıdır.

18

Gebe Muayenesi ve Takibi

Dr. Öğr. Üyesi Fatma ÖZDEMİR

Araçlar*	Jinekolojik Muayene masası, el Doppleri, US, US jeli, mezuro, vajinal spekulum, smear fırçası, sfigmomanometre, tartı, temiz eldiven
Ön hazırlık	Gebe takibini bilir ¹ .
Basamaklar	
1.	Gebeyi ve/veya yakınınu muayene odasına alır, kimlik doğrulamasını yapar, kendini tanıtır, adıyla hitap ederek yapacağı işlemler hakkında bilgi verir, ellerini yıkar ve muayene için sözlü onam alır ² .
2.	Hastanın detaylı anamnezini alarak obstetrik ve tıbbi özgeçmişini sorgular ³ .
3.	Son âdet tarihini sorar ⁴ .
4.	Boy ve ağırlık ölçümlerini yaparak beden kitle indeksini hesaplar, vital bulgularını değerlendirir, eldiven giyer, detaylı fizik muayenesini yapar ⁵ .
Birinci trimester	
	US varlığına göre 5a/5b uygular.
5a. US yok	El Doppleri ile fetal kalp atımlarının varlığını ve hızını değerlendirir ⁶ .
5b. US var	US ile fetüsün haftasına göre gelişimini, plasenta ve amniyon sıvı anomalilerini değerlendirir ⁷ . Fetal kalp atımlarının varlığını ve hızını değerlendirir ⁶ .
6.	Gebenin ilk muayenesinde; tam kan sayımı, biyokimyasal tetkikler, tiroit fonksiyon testleri, TORCH paneli, kan grubu, VDRL, hepatit, HIV paneli, idrar kültürü ve tam idrar tetkiki ister ve değerlendirir. Gebe gestasyonel diyabet açısından yüksek risk grubundaydısa OGTT taramasını ilk muayenede yapar. Gebeliğin ilk trimesterinde 11-14. haftalar arasında ikili test, ense saydamlığı ve kombine test istemleri yapar ⁸ .

19

Gebenin Acil Muayenesi

Uzm. Dr. Fatma İŞLEK UZAY

Araçlar*	Temiz eldiven, sedye, jinekolojik muayene masası, vajinal spekulum, kültür çubuğu, paravan, abdominal ve vaginal probu bulunan US cihazı
Ön hazırlık	Obstetrik acil muayene endikasyonlarını bilir ¹ .
Basamaklar	
1. triyaj	Hastayı acil servise alır ve hızlı bir triyaj yapar. Hastanın elbiselerini gerekirse keserek çıkartır. Bir taraftan acil anamnez alırken diğer taraftan hızlıca hastayı monitörize eder ve vital bulguları değerlendirir ² . Hayati tehlike varsa onam almadan müdahale eder. Kardiyopulmoner arest varsa ileri yaşam desteğini uygular ³ . Uygun izlem alanına (yeşil-sarı-kırmızı-siyah) hastayı alır.
2.	Aktif dış kanaması varsa müdahale eder. Kadın Doğum bölümünden konsültasyon ister.
3.	Acil kan tetkiklerini ister ⁴ .
4.	Hasta genel durumu stabil olduktan sonra kimlik doğrulaması yapar, kendini tanıtır, yapacağı işlemler hakkında bilgi verir, abdominal ve vajinal muayene için onam alır ⁵ .
5. anamnez	Hastadan tıbbi öyküyü alır ⁶ .
6. pozisyon verme	Hasta uygun şekilde hazırlandıktan sonra, ellerini yıkar ve eldivenini giyer.
7. fizik muayene	Hastanın muayene masasında acile başvurma şikâyetine göre sistemik muayenesini yapar ⁷ .
8.	Vücut sıcaklığı, nabız ve solunum sayısını, kan basıncını, ağırlığını ölçer ve değerlendirir.
9. US	US uygulaması için karar verir ⁸ .

20

Gelişimsel Değerlendirme

Prof. Dr. Derya DOĞAN

Araç	Uluslararası Gelişimi İzleme ve Destekleme Rehberi -GİDR-
Video	
Ön hazırlık	Gelişimsel değerlendirmenin gerekliliğini bilir ¹ .
Basamaklar	
1.	Hasta ve yakınına muayene odasına alır, kimlik doğrulamasını yapar, kendini tanıtır, ismi ile hitap ederek gelişim ve değerlendirilmesinin önemi hakkında bilgi verir, muayene için sözlü onam alır.
2.	Çocuğun doğum tarihini öğrenir ² .
3. kaygı	Ailenin çocuğun gelişimiyle ilgili kaygılarını öğrenir ³ .
4. ifade edici dil	İfade edici dil alanında gelişimi açık uçlu sorularla değerlendirir ⁴ .
5. alıcı dil	Alıcı dil alanında gelişimi açık uçlu sorularla değerlendirir ⁵ .
6. kaba hareket	Kaba hareket alanında gelişimi açık uçlu sorularla değerlendirir ⁶ .
7. ince hareket	İnce hareket alanında gelişimi açık uçlu sorularla değerlendirir ⁷ .
8. ilişki	İlişki alanında gelişimi açık uçlu sorularla değerlendirir ⁸ .
9. oyun	Oyun alanında gelişimi açık uçlu sorularla değerlendirir ⁹ .

21

Genogram Çizme ve Mendeliyen Kalıtım

Dr. Öğr. Üyesi Lokman Hekim TANRIVERDİ

Araç*	Cegat Pedigree Chart Designer Çizim Programı
Video	
Ön hazırlık	Kalıtımsal hastalık şüphesinde ¹ en az üç kuşağı gösteren soyağacı çizmesi gerektiğini ve soyağacı çiziminde kullanılacak simgelerin anlamlarını bilir (Tablo 1).
Basamaklar	
1.	Çizime indeks/proband vakayla başlar ² . İndeks vakanın öncelikle birinci derece akrabalarını, sonra yakınlık sırasına göre diğer bireyleri ekler.
2.	İndeks vakayı ebeveynlerine soy çizgisiyle bağlar. Evliyse eşini evlilik çizgisiyle bağlar. Evliliklerde erkekler sol tarafta olacak şekilde konumlandırılır (Görsel 1).
3.	Kardeşleri ve çocukları, doğum sırasına göre soldan sağa çizer. Aynı kuşahtaki kardeşlerin sembolleri kardeşlik çizgisiyle ³ ve bir sonraki kuşakları ise soy çizgisiyle birleştirir ⁴ (Görsel 1).
4.	Soyağacına tüm bireyler yerleştirildikten sonra; hayatını kaybedenler, akraba evliliği, çoklu evlilikler, taşıyıcılar ve hasta bireylerin simgelerini kontrol eder (Görsel 2-3).
5.	İleri düzey çizimlerde; her bir birey için isim baş harfi, kuşak ⁵ ve doğum ⁶ sırası numarası, mevcut ve hastalığın tespit edildiği yaş, hastalık adı vb. bilgileri soyağacına ekler.
6.	Soyağacı çizimi tamamlandıktan sonra mendeliyen kalıtım şeklini belirler (Görsel 4-7).

22

Görme Alanının Değerlendirilmesi

Uzm. Dr. Kübra KÜÇÜKİBA

Araçlar*	Işık kaynağı, iki adet tabure	
Video	https://www.kisa.link/AQIYO_	
Ön hazırlık	Görme alanı değerlendirme endikasyonunu bilir ¹ .	
Basamaklar		
1.	Bireyin kimlik doğrulamasını yapar, kendini tanıtır, hastaya/ yakınına hitap ederek yapılacak işlem hakkında bilgi verir ve sözlü onam alır.	
2.	Bireyi kendisiyle aynı seviyede olacak şekilde bir metre uzağa oturtur ² .	
3.	Bireyle birlikte aynı taraftaki gözlerini ayrı ayrı eş zamanlı olarak kapatır ³ .	
4.	Bireyden kendi burnunun ucuna bakmasını ve gözünü hareket ettirmemesini ister ⁴ .	
5.	Hekim açık olan göz tarafındaki elinde tuttuğu ışık kaynağıyla gözün dört kadranında (nazal, temporal, süperior, inferior) periferden santrale doğru hareket ettirerek bireye ışığı gördüğünde ve kaybolduğunda söylemesini ister ⁵ (Görsel 1).	
6.	Aynı işlemleri diğer göz için de tekrarlar.	
7.	Elde ettiği verileri kaydeder ve yapılan işlem sonucu hakkında bireyi/ yakınına bilgilendirir.	
8.	Görme alanında bir kayıp/defekt saptarsa bireyi göz hastalıkları uzmanına yönlendirir ⁶ (Görsel 2).	

*Kullanılacak malzemeleri kontrol eder ve kolay ulaşılabilecek bir yere yerleştirir. Yeterli ışık gören ve uygun sıcaklıktaki muayene odasını hazırlar.

23

Görme Keskinliğinin Değerlendirilmesi

Uzm. Dr. Kübra KÜÇÜKİBA

Araçlar*	Snellen/Desimal eşeli, E eşeli, ışık kaynağı
Video	
Ön Hazırlık	Görme keskinliği değerlendirme endikasyonunu bilir ¹ .
Basamaklar	
1.	Hastanın kimlik doğrulamasını yapar, kendini tanıtır, hastaya/yakınına hitap ederek yapılacak işlem hakkında bilgi verir ve sözlü onam alır.
2.	Hastanın anamnezini alır ² .
3.	Hastadan daha az gören gözünü kapatmasını ve açık olan gözüyle eşele bakmasını ister. Açık olan gözüyle eşele bakar. Kullandığı eşele göre görme keskinliğini değerlendirir ³ . Aynı işlemi diğer göz için de uygular (Görsel 1).
4.	Hasta eşeldeki en büyük objeyi okuyamıyorsa beş metreden başlayarak parmak gösterir. Hasta görmediği takdirde her seferinde birer metre yaklaşarak aynı işlemi tekrarlar ⁴ .
5.	Parmakları kaç metreden gördüğünü değerlendirir.
6.	Hasta parmakları hiç bir mesafeden seçemiyorsa gözün hemen önünde yapılan el hareketleriyle görmesini değerlendirir ⁵ .
7.	Hasta el hareketlerini de göremiyorsa gözüne yaklaşık 10 cm mesafeden ışık tutarak görüp görmediğini sorar ve değerlendirir ⁶ .
8.	Verileri kaydeder ve muayene hakkında hasta ve/veya yakınına bilgilendirir.

24

Göz Dibi Muayenesi

Doç. Dr. Gözde ORMAN

Araçlar*	Muayene masası/sandalyesi, direkt oftalmoskop, midriyatik göz damlası	
Video	https://www.kisa.link/EINSv	
Basamaklar		
1.	Hasta ve hasta yakınını muayene odasına alır. Kendini tanıtır. Hasta doğrulaması yapar, ismiyle hitap ederek yapılacak muayene hakkında bilgi verir ¹ ve sözlü onam alır.	
2.	Anamnez alır ² .	
3.	Her iki göze midriyatik göz damlası damlatıp 30 dk. bekler ³ .	
4.	Hastayı oturtur. Oftalmoskop üzerindeki aydınlatma ışığının yoğunluğu, rengi ve çapını ayarlar ⁴ .	
5.	Direkt oftalmoskop üzerindeki (+) ve (-) dioptri değerlerini kendinde de kırma kusuru varsa kırma kusurlarına göre ayarlar ⁵ .	
6.	Varsa hem kendi hem de hastanın gözlüğünü varsa çıkarır.	
7.	Hastanın göz seviyesinde, sağ gözü incelenecekse; hastanın sağ tarafında, sol gözü inceleyecekse hastanın sol tarafında durur. Direkt oftalmoskopta 45 derece açıyla yaklaşarak bakar.	
8.	Muayene edilecek gözün göz kapağını pasif elinin başparmağı ile nazıkçe kaştan tutarak yukarı doğru kaldırır ⁷ .	
9.	Optik siniri görmek için hastaya muayene edilen gözün hafifçe burnuna doğru bakmasını veya uzaktaki bir hedefe bakmasını söyler.	

25

Göz Muayenesi
- Çocuk

Doç. Dr. Seyhan DİKÇİ

Araçlar*	LEA sembol kartları, Snellen eşeli, ışık kalemi, oftalmoskop	
Video	https://www.kisa.link/BSkIQ	
Basamaklar		
1.	Bebegi/çocuğu ve yakınıni loş ışıklı muayene odasına alır, kimlik doğrulaması yapar, kendini tanıtır, yapacağı işlemler hakkında bilgi verir, muayene için sözlü onam alır.	
2.	Bebegin/çocuğun anamnezini alır. Ellerini yıkar.	
3.	Her iki gözün görme keskinliğini ayrı ayrı değerlendirebilmek için çocuğun bir gözü açıkken diğer gözü kapatarak değerlendirme yapar ¹ (Görsel 1.2).	
4.	Kırmızı refle testini ² yapar (Görsel 3).	
5.	Göz kapaklarını, göz kapaklarının göz küresiyle ilişkisini ve anormal baş pozisyonu varlığını değerlendirir ³ .	
6.	Göz hareketlerini değerlendirir ve şaşılık muayenesi yapar ⁴ .	
7.	Hastanın göz içi basıncını değerlendirir ⁵ .	
8.	Gözün ön segment muayenesini yapar ⁶ .	
9.	Pupilla ışık refleksi muayenesini ⁷ yapar.	
10.	Görme alanı muayenesini yapar ⁸ .	
11.	Göz dibi muayenesini yapar ⁹ (Görsel 4).	
12.	Gerekli olduğunda diğer yardımcı testleri kullanır ¹⁰ .	
13.	Ellerini yıkar, verileri kaydeder, muayene hakkında hasta ve yakınıni bilgilendirir.	

*Kullanılacak malzemeleri kontrol eder ve kolay ulaşılabilecek bir yere yerleştirir.

26

Göz Muayenesi
- Erişkin

Doç. Dr. Seyhan DİKCI

Araçlar*	Işık kalemi, Snellen eşeli ve İshihara renk körlüğü kartları.	
Video	https://www.kisa.link/UoZXp	
Basamaklar		
1.	Hasta ve yakınına loş ışıklı muayene odasına alır, kimlik doğrulamasını yapar, kendini tanıtır, yapacağı işlemler hakkında bilgi verir, muayene için sözlü onam alır ve ellerini yıkar ¹ .	
2.	Her iki gözün görme keskinliğini ayrı ayrı değerlendirebilmek için hastanın bir gözü açıkken diğer gözü kapatarak değerlendirme yapar ² (Görsel 1.2.3).	
3. ön segment	Hastanın göz kapaklarını, konjonktivasını, kornea ve ön kamarasını ışık kalemi ya da oftalmoskopun ışığı ile değerlendirir ³ .	
4.	Hastanın göz içi basıncını parmak yöntemiyle değerlendirir ⁴ .	
5. ışık refleksi	Oftalmoskopun ışığını açar ve ışığı hastanın bir göz pupillasına doğru tutar. Pupillanın ışığa cevabını değerlendirir (direkt ışık refleksi) ⁵ .	
6.	Işığı aynı şekilde, aynı göze tekrar tutar ve ışık tutulmayan diğer gözün pupillasında oluşacak değişiklikleri gözlemler (İndirekt ışık refleksi) ⁵ .	
7.	Diğer göz için de aynı işlemleri tekrarlar.	
8. göz dibi	Hastadan direkt olarak karşısındaki bir noktaya bakmasını ister ⁶ (Görsel 4).	
9.	Hastanın hangi taraf gözüne bakacaksa kendide o taraf gözüyle oftalmoskopun gözlem deliğinden retinal refleyi takip ederek hastanın gözüne yaklaşır.	

27

Göz Travmalarına Yaklaşım

Doç. Dr. Gözde ORMAN

Araçlar*	Görme keskinliği eşeli, el feneri, eldiven, direkt oftalmoskop, muayene masası, steril SF, göz kapama pedi, temiz eldiven
Basamaklar	
1.	Hasta/hasta yakını, muayene odasına alınır ¹ , kendini tanıtır. Hasta doğrulaması yapar. İsmiyle hitap ederek yapılacak işlemler hakkında bilgi verir, muayene için sözlü onam alır.
2.	Ellerini yıkar ve eldiven giyer.
3.	Anamnezle; travmanın ne zaman, nerede olduğu, künt/delici yaralanma, kimyasal maddeyle maruziyeti sorgular ² .
4.	Kimyasal madde ile göz teması mevcutsa gözünü öncelikle ve ivedilikle en az 30 dk. yıkar ³ .
5.	Her bir göz için ayrı ayrı görme keskinliği muayenesi yapar ⁴ .
6.	Eksternal muayene ile göz kapakları ve periorbital bölgeyi değerlendirir ⁵ (Görsel 1,2).
7.	Işık kaynağıyla direkt ve indirekt ışık reflekslerine bakar ⁶ .
8.	Göz hareketleri değerlendirir ⁷ .
9.	El feneri ile ön segment muayenesi yapar ⁸ (Görsel 1).
10.	Direkt oftalmoskop ile göz dibini değerlendirir ⁹ .
11.	Hastada künt veya delici alet yaralanması varsa glob, orbita kemikleri, retrobulber alan ve optik siniri değerlendirmek için görüntüleme ister ¹⁰ .
12.	Göz kapağı laserasyonu, kanalikül kesisi, kornea epitel defekti, hifema, korneal yabancı cisim, konjonktiva/kornea/sklara laserasyonu, orbita kemik kırığı, retrobulber hemoraji veya travmatik optik nöropati vb. şüphesi varsa hemen göz hekimine yönlendirir ¹¹ .
13.	Tetanos profilaksisi uygular ¹² .

28

Hemato - Onkolojik Değerlendirme
- Çocuk

Dr. Öğr. Üyesi Dilvin ÇELİK ATEŞ

Araçlar*	Muayene masası, stetoskop, dezenfektan, dil basacağı, oftalmoskop, otoskop, ışık kaynağı, tartı, metre, vücut termometresi, temiz eldiven
Ön Hazırlık	Hemato-onkolojik değerlendirme için şüpheli durumları bilir ¹ .
Basamaklar	
1.	Hasta ve yakınını muayene odasına alır, kimlik doğrulamasını yapar, kendini tanıtır, yapacağı işlemler hakkında bilgi verir, muayene için sözlü onam alır ve ellerini yıkar.
2.	Anamnez alır ² .
3.	Hastanın boy ve kilosunu ölçer.
4.	Hastanın mahremiyetine dikkat eder. Kullanacağı stetoskobun diyafram kısmını dezenfektanla siler ³ .
5.	Hastanın sağ tarafında durur.
6.	Vital bulguları değerlendirir ⁴ .
7. inspeksiyon	Çocuğun genel görünümünü; konjenital dismorfik bulgularını ⁵ , cilt rengi, döküntü, morluk, pigmentasyon değişikliği, nodül varlığını ⁶ , tüm vücut damarsal yapılarını değerlendirir ⁷ .
8.	Yüz ile başın şekil, boyut ve simetrisini değerlendirir ⁸ .
9.	Sklera, konjonktiva ve göz küresini değerlendirir. Oftalmoskop ile kırmızı refle muayenesi, ışık refleksi ve göz dibi değerlendirmesi yapar ⁹ .
10.	Ağız, dudak, dil, damak, diş eti ve yanak içi mukozasını değerlendirir ¹⁰ .

29

Hemato - Onkolojik
Değerlendirme - Erişkin

Doç. Dr. Ahmet SARICI

Araçlar*	Muayene masası, stetoskop, dezenfektan, dil basacağı, sfigmomanometre, vücut termometresi
Video	
Ön hazırlık	Hemato-onkolojik değerlendirme endikasyonunu bilir ¹ .
Basamaklar	
1.	Hasta/hasta yakınına kendini tanıtır, hasta doğrulaması yapar, hastaya adıyla hitap ederek yapacağı işlemler hakkında bilgi verir, muayene için sözlü onam alır.
2.	Hematoonkolojik değerlendirme yönünde anamnez alır ² . Özellikle ilaç kullanım öyküsünü sorgular ³ .
3.	Ellerini yıkar, kullanacağı stetoskobun diyafram kısmını dezenfektanla siler.
4.	Hastanın mahremiyetine özen göstererek muayene için olabildiğince soyunmasını sağlar, hastanın sağında durur.
5.	Vital bulguları değerlendirir ⁴ .
6.	Cilt rengi, damarsal yapılar, döküntü, pigmentasyon değişikliği, nodül varlığı vb. değerlendirir ⁵ (Görsel 1).
7.	Yüz-baş şekil, boyut ve simetrisini değerlendirir ⁶ .
8.	Sklera, konjonktiva ve göz küresini değerlendirir ⁷ .
9.	Ağız, dudak, dil, damak, diş eti ve yanak içi mukozasını, tonsiller, uvula, orofarenksi değerlendirir ⁸ (Görsel 2, 3).
10.	Eklemleri şişlik ve deformite açısından değerlendirir. Kemik, yumuşak doku, ekstremiteler ve tırnakları değerlendirir ⁹ (Görsel 4).
11.	Lenf nodlarını boyut ve yapı açısından bölgelere göre değerlendirir.
12.	Karaciğer ve dalak boyutunu ölçer. Karni kitle varlığı açısından değerlendirir ¹⁰ .

30

Jinekolojik Acil Muayene

Uzm. Dr. Fatma İŞLEK UZAY

Araçlar*	Temiz eldiven, sedye, jinekolojik muayene masası, vajinal spekulum, kültür çubuğu, paravan, abdominal-vajinal proflu US
Ön hazırlık	Jinekolojik acil muayene endikasyonlarını bilir ¹ .
Basamaklar	
1. triyaj	Hastayı acil servise alır ve hızlı bir triyaj yapar. Hastanın elbiselerini gerekirse keserek çıkarır. Bir taraftan acil anamnez alırken diğer taraftan hızlıca hastayı monitörize eder ve vital bulguları değerlendirir ² . Hayati tehlike varsa onam almadan müdahale eder. Kardiyopulmoner arest varsa ileri yaşam desteğini uygular ³ . Uygun izlem alanına (sarı-kırmızı-siyah) hastayı alır.
2.	Aktif dış kanaması varsa müdahale eder ve hipovolemik şoku ekarte edip konsültasyon ister ⁴ .
3.	Acil kan tetkiklerini ister ⁵ .
4.	Hasta genel durumu stabil olduktan sonra kimlik doğrulaması yapar, kendini tanıtır, yapacağı işlemler hakkında bilgi verir, abdominal ve vajinal muayene için onam alır ⁶ .
5. anamnez	Hastadan anamnez alır ⁷ .
6. pozisyon verme	Hasta uygun şekilde hazırlandıktan sonra, ellerini yıkar ve eldivenini giyer.
7. vajinal spekulum	Hastayı vajinal muayene için hazırlar. Spekulum ile vajen ve eksternal servikal osu değerlendirir ⁸ .

31

Jinekolojik Muayene
– Çocuk ve Ergende

Uzm. Dr. Fatma İŞLEK UZAY

Araçlar*	Temiz eldiven, steril gazlı bez, sedye/oturma alanı, jinekolojik muayene masası, vajinal spekulum, pamuklu çubuk, vazelin, paravan
Ön Hazırlık	Çocuk/ergende jinekolojik muayene endikasyonlarını bilir ¹ .
Basamaklar	
1.	Kimlik doğrulaması sonrasında hasta ve/veya hasta yakınını (tercihen anne) muayene odasına alır, kendini tanıtır, yapacağı işlemler hakkında bilgi verir, muayene için sözlü onam ve hasta yakınından yazılı onam alır ² .
2. anamnez	Hastadan ve/veya yakınından anamnez alır ³ .
3.	Hasta uygun şekilde hazırlandıktan sonra ellerini yıkar ve eldivenini giyer.
4. pozisyon verme	Ergen hastayı isterse jinekolojik masada dorsal litotomi pozisyonunda veya sedyede diz-dirsek pozisyonunda muayene edebilir. Çocuk hastayı annesinin kucağında bağdaş kurarak muayene eder ⁴ (Görsel 1-3).
5. inspeksiyon	Vulva, vajen, üretra ve anüsü gözlemler. Steril gazlı bezle labiyumları aralar, vajinal açıklık ve himeni muayene eder ⁵ . Akıntı varsa pamuklu çubukla, himenal açıklıktan vajenin derinine inmeden örnek alır.
6. palpasyon	Vulva ve vajinal lokalizasyonda şişlik varsa palpasyonla muayeneye devam eder ⁶ . Abdominopelvik saha ve inguinal lenf nodlarını palpasyonla muayene eder.
7.	Himen intaktsa vajinal tuşe ve spekulumla muayene yapmaz ⁷ . Vajinal tuşe ve uterus palpasyonu ihtiyacında, hasta onamını alarak rektovajinal muayeneyi gerçekleştirir ⁸ .

32

Jinekolojik Muayene
- Erişkin

Uzm. Dr. Fatma İŞLEK UZAY

Araçlar*	Temiz eldiven, paravan, jinekolojik muayene masası, ışık kaynağı, vajinal spekulum, steril gazlı bez
Ön Hazırlık	Jinekolojik muayene endikasyonlarını bilir ¹ .
Basamaklar	
1.	Kimlik doğrulaması sonrasında kadın/yakınına muayene odasına alır, kendini tanıtır, yapacağı işlemler hakkında bilgi verir, muayene için onam alır ² .
2. anamnez	Jinekolojik ve medikal öyküyü alır ³ .
3.	Kadın muayene masasına dorsal litotomi pozisyonuna alınıp uygun şekilde hazırlandıktan sonra ellerini yıkar, eldivenini giyer ⁴ .
4. inspeksiyon	Vulva, vajen girişi, üretra ve anüs değerlendirmesi yapar ⁵ . Sık rastlanan verrüköz ve veziküllü lezyonlar, enfekte vajinal akıntı açısından gözlem yapar.
5. vajinal spekulum	Vajinal spekulumu labiyumları aralayarak, kaşıkları kapalı şekilde dik olarak yerleştirir, spekulumu dirençsiz alanda ilerletip vajinanın tepesine ulaşınca kaşıkları döndürerek yatay şekilde açar ⁶ .
6. bimanuel palpasyon	Baskın elin işaret ile orta parmaklarını kullanarak ve diğer elini suprapubik alana yerleştirerek; vajina, serviks, adneksleri değerlendirir. Uterus ve adneksiyel kütlelerin büyüklüğünü, şeklini, konumunu ve hareketliliğini tanımlar.
7.	Baskın el kullanılarak pelvik tabanı, vajinal yan duvarları ve üst vajinal forniksleri palpe ederek değerlendirir ⁷ .

33

Kafa Travmalı Çocuğun Yönetimi

Doç. Dr. Damla HANALIOĞLU

Araçlar*	Servikal boyunluk, travma tahtası, nabız oksimetre, monitör, aspirasyon sondası, havayolu gereçleri, rezervuarlı geri solumasız oksijen maskesi, balon maske, oksijen kaynağı, larengoskop ve bıçaklar, entübasyon kanülleri, stile, IV girişim setleri, stetoskop, sfigmomanometre, ışık kaynağı, refleks çekici, vücut termometresi, kişisel koruyucu ekipman	
Video	https://www.kisa.link/xwxas	
Basamaklar		
1.	Hastanın ilk değerlendirmesine triyaj alanında başlar. Hasta doğrulaması yapar. Hasta/hasta yakınına kendini tanıtır. Çocuk değerlendirme üçgenine göre hastanın stabil olup olmadığına karar verir ¹ (Görsel 1).	
a.	Stabil olmayan hasta	
2a.	Hastayı resüsitasyon odasına alır. Ellerini yıkar, eldiven giyer ve gerekirse diğer kişisel koruyucu ekipmanı kullanır. Hastayı monitörize eder, yaşamsal bulguları değerlendirir ² . Olaya odaklanmış bir öykü alır ³ .	
3a.	Hastayı travma tahtası üzerine sırtüstü yatırır. Trakea deviasyonu, boyun venöz dolgunluğu ve/veya cilt altı krepitasyon olup olmadığını kontrol eder ve hastaya uygun boyunluk takar.	
4a.	Hastanın havayolunu değerlendirir. Havayolu açıklığı sağlanamıyor ve/veya sürdürülemiyorsa ileri havayolu desteği uygular ⁴ .	
5a.	İnspeksiyonla cilt rengi, solunum sayısı ve derinliğini; palpasyonla cilt altı krepitasyon varlığını; inspeksiyon, palpasyon ve oskültasyonla her iki hemitoraksın solunuma eşit katılıp katılmadığını değerlendirir.	

34

Kafa Travmalı Erişkinin Yönetimi

Doç. Dr. Şükrü ORAL

Araçlar*	Işık kaynağı, refleks çekici, sfigmomanometre, temiz ve steril eldiven, servikal boyunluk, sırt tahtası, balon-maske, yüz maskesi, aspirasyon sondası, airway, larengoskop, endotrakeal tüp, stile, intravenöz ve intraosseöz girişim seti, iğne ve tüp torakostomi seti, nabız oksimetre	
Video	https://www.kisa.link/aOIMe	
Basamaklar		
1.	Hasta doğrulaması yapar, hasta ve yakınına kendini tanıtır, acil müdahale edilmesi gereken durumlar haricinde hastaya ve yakınına yapılabilecek işlemler hakkında bilgi verir, onam alır. Hayati tehlikesi varsa onam almadan müdahale eder.	
2.	Ellerini yıkar, temiz eldiven giyer.	
3. triyaj	Hastayı acil servise alır ve hızlı bir triyaj yapar. Trijaj sırasında GKS değerlendirmesi ve ışık kaynağı ile pupil muayenesi yapar ¹ (Görsel 1). Kardiyopulmoner arrest varsa ileri yaşam desteğini uygular. ²	
4.	Aktif dış kanaması varsa steril eldivenle müdahale eder.	
5. circulation	Hastanın elbiselerini gerekirse keserek çıkarır. Bir taraftan acil anamnez alırken diğer taraftan hızlıca hastayı monitörize eder ve vital bulguları değerlendirir ^{3,4,5} .	
6. airway	Hava yolunun açıklığını kontrol eder ⁴ . Servikal omurga stabilizasyonuna dikkat eder (Görsel 2).	
7. breathing	Solunum sayısı paterni ve oksijen saturasyonunu değerlendirir ⁶ .	
8.	Acil biyokimya tetkiklerini ister ⁷ .	

35

Kalp Travmalı Bireyin Yönetimi

Prof. Dr. Nilgün BOZBUĞA

Araçlar*	Stetoskop, sfigmomanometre, hasta monitörü, defibrilatör, acil müdahale arabası, solunum cihazı, EKG cihazı, seyyar röntgen cihazı, EKO cihazı, manuel Doppler US cihazı, steril eldiven
Video	
Basamaklar	
1.	Penetran ya da künt travmalı hastanın vital bulgularını monitörize ¹ ederek hızla değerlendirip triyaj yapar ² .
2.	Kardiyak arrest söz konusu ise ileri yaşam desteği ³ yaparken steril eldiven giyer.
3.	Genel durumu stabil olduktan sonra, bilinci açıksa hastaya ya da hasta yakınlarına kendini tanıtır, yapacağı işlemler hakkında bilgi verir; onam alır.
4. anamnez	Travmanın zamanı, yeri ve oluş şeklini sorgular ⁴ .
5. inspeksiyon	Travmanın (penetran/künt) şeklini, lokalizasyonunu ve eşlik eden bulguları gözlemleyerek değerlendirir ⁵ .
6. palpasyon	Travma bölgesinin, kalp ve periferik damarların palpasyonla muayenesini yapar ⁶ .
7. oskültasyon	Dolaşım ve solunum sistemini stetoskolla muayene eder ⁷ .
8.	Hastanın kan gazları, hematolojik ve biyokimyasal tetkiklerini değerlendirir ⁸ .

36

Kardiyovasküler Sistem
Acil Muayenesi - Çocuk

Prof. Dr. Serdar KULA

Araçlar*	Puls oksimetre, stetoskop, muayene masası, kan basıncı ölçüm aleti, EKG monitörü, temiz eldiven
Video	
Basamaklar	
1.	Çocuğu acil servise alır ve hızlı bir triyaj yapar, elbiselerini gerekirse keserek çıkarır. Bir taraftan acil anamnez alırken diğer taraftan hızlıca monitörize eder ¹ ve vital bulguları değerlendirir ² . Hayati tehlike varsa onam almadan müdahale eder. Kardiyopulmoner arrest varsa ileri yaşam desteğini uygular ³ . Çocuğu uygun izlem alanına ⁴ alır.
2.	Çocuk stabilse kimlik doğrulamasını yapar, çocuk ve/veya ebeveynine kendini tanıtır, ismiyle hitap ederek yapacağı işlemler hakkında bilgi verir ve onam alır. Ellerini yıkar, temiz eldiven giyer.
3.	Genel durumu, kooperasyonu ve çevreye ilgisini değerlendirir.
4. anamnez	Senkop, çarpıntı, göğüs ağrısı vb. yakınmalarını sorar ⁵ .
5. inspeksiyon	Ciltte solukluk veya siyanoz varlığını değerlendirir. Santral ve periferik siyanoz ayırımını oksijen desteği vererek yapar ⁶ .
6.	Solunum sayısı, yardımcı solunum kaslarının solunuma katılıp katılmadığını (subkostal, interkostal, suprasternal çekilmeler, burun kanatlarının solunuma katılması), göğüs deformitelerini gözler.

37

Kardiyovasküler Sistem
Acil Muayenesi – Erişkin

Doç. Dr. Tuba TASLAMACIOĞLU DUMAN

Araçlar*	Stetoskop, dezenfektan, temiz ve steril eldiven	
Video	https://www.kisa.link/rKEMh	
Basamaklar		
1.	Hastayı acil servise alır ve hızlı bir triyaj yapar, elbiselerini gerekirse keserek çıkarır. Bir taraftan acil anamnez alırken diğer taraftan hızlıca monitörize eder ¹ ve vital bulguları değerlendirir ² . Hayati tehlike varsa onam almadan müdahale eder. Kardiyopulmoner arrest varsa ileri yaşam desteğini uygular ³ . Hastayı uygun izlem alanına ⁴ alır. Şok varsa sıvı desteği sağlar, aritmi varsa elektriksel kardiyoversiyon/defibrilasyon yapar ⁵ .	
2.	Hasta stabil olunca kimlik doğrulaması yapar, hasta ya da hasta yakınına kendini tanıtır, hayati tehlikesi yoksa ismiyle hitap ederek yapacağı işlemler hakkında bilgi verir ve onam alır.	
3. anamnez	Hastanın anamnezini alır ⁶ .	
4.	Ellerini yıkar, temiz eldiven giyer. Açık yara varsa steril eldiven giyerek müdahale eder.	
5. inspeksiyon	Genel durumunu değerlendirir ⁷ .	
6. oskültasyon	Kalp hızını, ritmini ve üfürüm varlığını değerlendirir ⁸ .	
7.	Her iki akciğer solunum seslerini simetrik olarak dinler ve anormal solunum seslerini belirler.	
8.	Karnı, özellikle abdominal aorta trasesini pulsasyon açısından değerlendirir ⁹ .	

38

Kardiyovasküler Sistem Muayenesi
- Çocuk

Prof. Dr. Ali BAYKAN

Araçlar*	Muayene masası, stetoskop, dezenfektan
Basamaklar	
1.	Vital bulguları ölçerek acil hastayı ekarte ettikten sonra muayeneye geçer. Çocuk ve ailesini muayene odasına ¹ alır, kimlik doğrulamasını yapar, kendini tanıtır, ismi ile hitap ederek yapacağı işlemler hakkında bilgi verir, muayene için sözlü onam alır ve ellerini yıkar.
2. anamnez	Anamnez ² alır.
3.	Kıyafetler çıkartılır.
4.	Çocuğun vücut sıcaklığı, nabız, kan basıncı, solunum sayısı, vücut ağırlığı ve boyunu ölçer. Daha önce ölçülen değerlerle karşılaştırarak yorumlar.
5. inspeksiyon	Odaya girmesiyle beraber çocuğu gözlemlemeye başlar ³ .
6. palpasyon	Alt ve üst nabızları karşılaştırılarak değerlendirir. Kalbin üzerinde tril, hepatomegali ve alt ekstremitelerde ödem varlığını değerlendirir ⁴ .
7. perküsyon	Kalp yerini ve büyüklüğünü değerlendirir ⁵ .
8. oskültasyon	Stetoskobun diyafram ve çan kısmını dezenfektanla siler ⁶ (Görsel 1).
9.	Kalp tepe atımının yeri belirledikten sonra o taraftan kalp odaklarının ⁷ yerini belirler (Görsel 2).
10.	Mezokardiyak odaktan başlayarak sırasıyla tüm kalp odakları ve seslerin yayılabileceği alanları (boyun, koltuk altı ve sırt gibi) teker teker dinler, karşılaştırarak kalp sesi ve üfürümlerle ilgili tanımlamalar yapar ⁸ .

39

Kardiyovasküler Sistem Muayenesi
– Erişkin

Prof. Dr. Özcan ÖZEKE

Araçlar*	Stetoskop, dezenfektan, sfigmomanometre
Basamaklar	
1.	Hasta ve/veya yakınına muayene odasına alır ¹ , kendini tanıtır, hastanın kimliğini doğrular, adıyla hitap ederek yapacağı işlem hakkında bilgi verir ve sözlü onam alır.
2. anamnez	Anamnez alır ² .
3.	Ellerini yıkar, stetoskobun diyaframını dezenfektanla siler.
4. inspeksiyon	Hastanın genel görünümünü ³ ve boyun venöz dolgunluğu ⁴ (BVD) varlığını değerlendirir.
5. oskültasyon	Akciğer solunum seslerini simetrik olarak dinler ve anormal solunum seslerini belirler ⁵ .
6	Bilateral karotis arterleri dinler ⁵ .
7.	Dinlemeye apekteki mitral odakdan başlar ve tüm odakları dinler ⁵ (Görsel 1). Kalp hızı, ritmi ve üfürüm varlığını değerlendirir.
8. palpasyon	Üfürüm şiddeti 3/6 ve üstündeyse palpasyonla tril alınır ⁶ .
9.	Karnı, özellikle abdominal aorta trasesini kitle varlığı, pulsasyon ve üfürüm açısından değerlendirir ⁷ .
10.	Dört ekstremitedeki arteriyel sistem nabızlarının varlığı ve simetrik oluşlarını değerlendirir ⁸ .
11. kan basıncı	İlk muayenede her iki koldan ayrı ayrı değerlendirir ⁹ . Ortastatik hipotansiyon varsa ayağa kalktıktan 3 dk. sonra kan basıncını tekrar ölçer.
12.	Ellerini yıkar, verileri kaydeder, muayene hakkında hasta ve/veya yakınına bilgilendirir ¹⁰ .

40

Karın Acil Muayenesi
Çocuk - Travmasız

Prof. Dr. Hayri Levent YILMAZ

Araçlar*	Muayene masası, temiz eldiven, stetoskop
Video	
Ön hazırlık	Akut karın muayenesi endikasyonlarını ve kontrendikasyonlarını bilir ¹ .
Basamaklar	
1.	Hastanın kimlik doğrulamasını yapar, kendini ve yardımcı sağlık personelinin tanıtır, çocuğa ve ebeveynine/bakım verenine adıyla hitap ederek yapılacak işlem hakkında yaşa uygun bilgi verir ve sözlü onam alır ² .
2.	Yeterli ışık gören ve uygun sıcaklıktaki (tercihen 22-24°C) odada muayeneyi gerçekleştirir.
3.	Hasta mahremiyeti için gerekli tedbirleri alır. Yardımcı sağlık personelinin ve ebeveynin/bakım verenin muayene sırasında odada kalmasını sağlar ³ .
4.	Çocuğun yaşına ve iş birliği düzeyine göre muayene masasına yatmasını sağlar. Küçük çocuklar için ebeveynin kucağında muayene yapılabilir. Karın bölgesini açmasını ve dizlerini karnına doğru hafifçe çekmesini söyler. Gerekirse başının altına küçük bir yastık koyar ⁴ .
5.	Ellerini yıkar ve eldivenlerini giyer.
6.	Muayene esnasında hastanın hangi tarafında bulunacağını belirler ⁵ . Muayenenin her basamağında çocuğun yüzünde ağrı ifadesi varlığını gözler.
7. inspeksiyon	Çocuğun duruş şeklini, genel görünüşü, kıyafetlerinde kan lekesi, kusma lekesi vb. varlığını ve varsa dren, sonda, stoma vb. içeriklerini değerlendirir ⁶ .

41

Karın Acil Muayenesi
Erişkin - Travmasız

Doç. Dr. Yusuf Murat BAĞ

Araçlar*	Muayene masası, temiz eldiven, stetoskop
Video	
Ön hazırlık	Akut karın muayenesi endikasyonlarını ve kontrendikasyonlarını bilir ¹ .
Basamaklar	
1.	Hastanın kimlik doğrulamasını yapar, kendini ve yardımcı sağlık personelini tanıtır, hastaya/yakınına adıyla hitap ederek yapılacak işlem hakkında bilgi verir ve sözlü onam alır.
2.	Yeterli ışık gören ve uygun sıcaklıktaki odada muayeneyi gerçekleştirir.
3.	Hasta mahremiyeti için gerekli tedbirleri alır ² . Yardımcı sağlık personelinin ve gerekirse hasta yakınının muayene sırasında odada kalmasını sağlar ³ .
4.	Hastaya muayene masasına sırtüstü yatmasını, karın bölgesini açmasını ve dizlerini karnına doğru hafifçe çekmesini söyler. Başının altına bir yastık koyar ⁴ .
5.	Ellerini yıkar ve eldivenlerini giyer.
6.	Muayene esnasında hastanın hangi tarafında bulunacağını belirler ⁵ . Muayenenin her basamağında hastanın yüzünde ağrı ifadesi oluşup oluşmadığını gözler.
7. inspeksiyon	Hastanın duruş şekli, genel görünüşü, kıyafetlerinde kan lekesi, kusma lekesi vb. varlığını ve varsa dren, sonda, stoma vb. içeriklerini değerlendirir ⁶ .
8.	Karının solunuma katılımı, operasyon skarı, asimetri, distansiyon, fitiğe ait şişlik, karın cildinde renk değişikliği, döküntü varlığını değerlendirir ⁷ .

42

Karın Muayenesi
- Çocuk

Doç. Dr. Şükrü GÜNGÖR

Araçlar*	Stetoskop, muayene masası, dezenfektan	
Video	https://www.kisa.link/PIreN	
Basamaklar		
1.	Çocuğun kimlik doğrulamasını yapar, kendini ve yardımcı sağlık personelini tanıtır, çocuğa/yakınına adıyla hitap ederek yapılacak işlem hakkında bilgi verir ve sözlü onam alır. Ellerini yıkar ve stetoskobun diyafram kısmını dezenfektanla siler.	
2.	Bebek ise yakını tüm kıyafetlerini, çocuk ise belden yukarıdaki kıyafetlerini çıkarır. Sırtüstü yatar pozisyonda, bacakları fleksiyonda, başı sola dönük olmalıdır. Çocuğun sağ yanında durarak muayeneye başlar ¹ .	
3.	Muayene sırasında tespit edilen bulguları daha kolay değerlendirmek için karın bölgesini hayali çizgiler ile dört ve dokuz bölgeye ayırmayı ve organ ilişkilerini bilir ² (Görsel 1).	
4. inspeksiyon	Göğüs duvarı deformitesi, döküntü, ekimoz, renk değişikliği, jinekomasti, spider hemanjiyom, batın venöz yapılarında belirginleşme, çomak parmak, palmar eritem, tenar, hipotenar atrofi, batın distansiyonu, omfalit, omfalosel, gastroşizis, stria, skar izi, dışardan görünür peristaltik hareket varlığını değerlendirir.	
5. oskültasyon	Karnın dört kadranını en az bir dk. dinler. Patolojik ses varlığını değerlendirir ³ .	

43

Karın Muayenesi
- Erişkin

Doç. Dr. Mehmet Ali KÖSEKLI

Araçlar*	Muayene masası, stetoskop, dezenfektan, temiz eldiven, jel, kağıt havlu	
Video	https://www.kisa.link/fILCI	
	https://www.kisa.link/ghLbW	
Basamaklar		
1.	Hasta doğrulaması yapar, hasta/hasta yakınına yakınına kendini tanıtır ve ismiyle hitap ederek yapacağı işlemler hakkında bilgi verir ve onam alır. Rektal tuşe yapılacaksa ayrıca onam alır.	
2. anamnez	Anamnez alır ¹ .	
	Ellerini yıkar, eldiven giyer.	
3.	Ortopnesi yoksa hastayı sırtüstü yatırır. Hasta kıyafetini altta pubis, üstte 2-3. interkostal hizasına kadar toplayarak karın bölgesini açar. Muayene için hastanın sağ tarafına geçer ve hastanın başını nazikçe sola çevirir ² .	
4. inspeksiyon	Skleralarda sarılık, konjonktivalarda solukluk, ağız, dil dudak mukozasının durumu, cilt rengi, boyunda venöz dolgunluk, guatr veya LAP araştırır ³ . Toraks deformitesine, supraklavikuler bölgeye, jinekomastiye bakar.	
5.	Umbilikustan geçen yatay ve dikey sanal hatla karnı dört çeyrekliğe ayırır. Kosta arkusları ve iliak kanatlardan geçen iki yatay hat; her iki midklavikular dikey iki hatla dokuz bölgeye ayırıp (Görsel 1) hastanın her iki kolunu yanlara koymasını bacaklarını düz uzatmasını sağlar.	

44

Kas İskelet Sistem Muayenesi
- Çocuk

Doç. Dr. Ceyhun AÇARI

Araçlar	Muayene odası, muayene masası	
Video	https://www.kisa.link/iScxo	
Basamaklar		
1.	Çocuk ve ebeveynini muayene odasına alır, kimlik doğrulamasını yapar, kendini tanıtır, ismi ile hitap ederek yapacağı işlemler hakkında bilgi verir, muayene için sözlü onam alır ve ellerini yıkar ¹ .	
2.	Çocuk üzerindeki giysilerin çıkartılmasını sağlar ² .	
3.	Çocuk ayakta iken karşısında durur, yürüyüşünü ve postürünü değerlendirir ³ . Muayeneyi belirli bir düzen içerisinde üst ekstremiteden başlayarak yapar (Görsel 1).	
Üst ekstremité		
4.	Omuz eklemine, kol, kemik ve kas yapılarını inspeksiyon ve palpasyonla muayene eder. Eklem hareketlerini değerlendirir ⁴ (Görsel 2).	
5.	Dirsek eklemine ve ön kolu inspeksiyon palpasyon ile birlikte değerlendirir, eklem hareketlerini kontrol eder ⁵ .	
6.	El bileğini inspeksiyon ve palpasyonla muayene eder, eklem hareketlerini değerlendirir ⁶ .	
7.	El, el parmaklarını inspeksiyon ve palpasyonla muayene eder, eklem hareketlerini değerlendirir ⁷ (Görsel 3).	
Alt ekstremité		
8.	Kalça eklemine ve uyluğu muayene eder; bebeklerde kalça çıkığı için Ortolani ve Barlow testlerini yapar; abdüksiyon kısıtlılığı, pili asimetrisi ve Galeazzi (Allis) bulgularını araştırır ⁸ (Görsel 4a, b-5a, b, c).	

45

Kas İskelet Sistem Muayenesi
- Erişkin

Doç. Dr. Servet YOLBAŞ

Araçlar*	Muayene masası, refleks çekici, temiz eldiven
Basamaklar	
1. ETMEK	Hastanın kimliğini doğrular, kendisini tanıtır ismi ile hitap ederek yapacağı görüşme ve muayene için bilgi verip onam alır ¹ .
2.	Anamnez alır ² .
3. ETMEK	Ellerini yıkar, eldiven giyer; hastaya kıyafetini çıkartmasını söyler, hastanın sağına geçer ¹ .
4. postür analizi	Hasta ayakta dururken arkadan ve lateralden omurga eğriliklerine ve bilateral omuz-kalça düşüklüklerine bakar. Lateralden bakarken servikal lordoz, dorsal kifoz ve lomber lordozdaki artışlar ve düzleşmeleri değerlendirir. Arkadan bakarken skolyoz varlığını değerlendirir. Ayakta skolyoz saptarsa lomber fleksiyona getirerek fonksiyonel skolyozu ve masaya dik oturarak bacak kısalığına bağlı psödoskolyoz varlığını değerlendirir ³ .
5. yürüyüş analizi	Hastayı düz bir çizgi üzerinde beş m. yürütüp geri dönmesini ister. Döndükten sonra birkaç metre parmak ucu üzerinde ve birkaç metre topuk üzerinde yürümede zorlanıp zorlanmadığı değerlendirir. ⁴
6. eklem muayenesi	Her periferik eklem bakar, palpe eder, eklem hareket açıklığı (ROM) ile fonksiyonu değerlendirir ve spesifik testini yapar. Eklemde kızarıklık, şişlik ve deformite varlığını değerlendirir. Eklem çizgisi üzerinde sıcaklık artışı, hassasiyet, doku kıvamı (sertliği) ve eklem stabilitesini değerlendirir. Eklem aktif, pasif ve dirence karşı hareketi sırasında ağrı gelişmesini değerlendirir ⁵ .

46

Kas İskelet Sistem Muayenesi
– Travmalı

Doç. Dr. Okan ASLANTÜRK

Araçlar*	Muayene masası, temiz eldiven
Basamaklar	
1.	Hasta ve yakınını muayene odasına alır, kimlik doğrulamasını yapar, kendini tanıtır, yapacağı işlemler hakkında bilgi verir, muayene için sözlü onam alır, ellerini yıkar ve temiz eldivenini giyer.
2.	Hastanın öyküsünü detaylı olarak alır.
3.	Hastanın tüm kıyafetleri çıkarılır ¹ .
4. inspeksiyon	Tüm vücutta şekil bozukluğu, ekimoz, dermaabrazyon, açık yara ve kanama olup olmadığını kontrol eder ² .
5. palpasyon	Tüm ekstremiteleri palpe edilerek noktasal hassasiyet, patolojik hareket ve krepitasyon olup olmadığını değerlendirir ³ .
6.	Göğüs kafesi ve pelvise ön-arka ve yandan kompresyon yaparak ağrıyı değerlendirir ⁴ .
7.	Omurgaların spinöz prosesleri üzerine bası yaparak ağrı olup olmadığını değerlendirir ⁵ .
8.	Hastadan ekstremitelerini hareket ettirmesini isteyerek tendon ve sinirleri değerlendirir ⁶ .
9.	Ekstremitelerin kas güçlerini değerlendirir ⁷ .
10.	Sinirlerin duyu sahalarını değerlendirir ⁸ .
11.	Ekstremitelerde distal nabızları değerlendirir.
12.	Kırık şüphesi gördüğü bölgelerin ön-arka ve yan düz röntgenlerini ister ⁹ . Eklem içi kırık, pelvis ve omurga kırığı şüphesinde/varlığında bilgisayarlı tomografi (BT) ister.
13.	Damarsal bir yaralanma düşünüyorsa Doppler US ya da gereği hâlinde BT anjiyografi ister ¹⁰ .
14.	Tetanos profilaksisi uygular ¹¹ .

47

Kulak, Burun, Boğaz ve Boyun
Muayenesi

Doç. Dr. Mehmet Aslan

Araçlar*	Otoskop, kulak ve nazal spekulumu, dil basacağı, kalem ışık	
Video	https://goo.gl/dKt9jr	
Basamaklar		
1.	Hasta ve/veya yakınını muayene odasına alır ¹ , kendini tanıtır, hastanın kimliğini doğrular, adıyla hitap ederek yapacağı işlem hakkında bilgi verir ve onam alır.	
2. anamnez	Anamnez alır ^{2,3} . Ellerini yıkar.	
3. kulak	Aurikula, dış kulak yolu girişi, kulak arkası cildini gözden geçirir ⁴ .	
4.	Aurikula ve mastoid kemiği palpe eder ⁵ .	
5.	Hastanın yaşına uygun, kulak spekulumunu otoskobun ucuna takar. Hastanın başını muayene edilecek kulağın karşı tarafına çevirir. Sol elle dış kulak yolunu düzleştirir ⁶ ve sağ elle spekulumu nazik bir şekilde yerleştirir.	
6.	Dış kulak yolu ve kulak zarını değerlendirir ^{7,8} (Görsel 1).	
7. burun	Nazal spekulumu uzun aksı yere paralel olacak şekilde buruna sokar. Hasta başı dik konumda iken medialde nazal septum, lateralde alt konka ve altta burun tabanını değerlendirir ⁹ (Görsel 2).	
8. ağız ve orofarenks	Dil basacağı ve kalem ışıkla görünür hâle getirerek; dudak ve yanak mukozaları, dil, ağız tabanı, dişler, gingiva ve sert damağı ayrıntılı olarak inceler ¹⁰ .	
9.	Dilin ön 2/3'lük kısmına dil basacağıyla bastırarak ışık kaynağı yardımıyla; ön ve arka tonsil plikaları, yumuşak damak, uvula, tonsiller ve orofarenks arka ve yan duvarları gözden geçirir ¹¹ (Görsel 3).	

48

Kulak - Burun Travmalı Bireye
Yaklaşım

Dr. Öğr. Üyesi Emre Bülbül

Araçlar*	Temiz ve steril eldiven, otoskop, burun spekulumu, gazlı bez, pamuk, povidon iyot, sütür
Ön Hazırlık	Kulak ve burun travmasında özellikle dikkat edilecek noktaları bilir ¹ .
Basamaklar	
1. triyaj	Bireyi acil servise alır, temiz eldivenini giyer, bir yandan vital bulguları değerlendirirken bir yandan hastanın elbiselerini gerekirse keserek çıkarır ve hızlı bir triyaj yapar. Bir taraftan acil anamnez alırken diğer taraftan hızlıca bireyi monitörize eder. Hayati tehlike varsa onam almadan müdahale yapar. Kardiyopulmoner arrest varsa ileri yaşam desteğini uygular. Uygun izlem alanına bireyi alır ² .
2. birincil değerlendirme	Vital bulguları tekrar değerlendirir. İki adet büyük damar yolu açarak kristaloid sıvı replasmanına başlar. Mesaneyeye Foley sonda takar. Gerekirse kan ürünleri hazırlığını yapar ³ .
3.	Stabil hastanın kimlik doğrulamasını yapar, hasta yakınına kendini tanıtır, ismiyle hitap ederek yapacağı işlemler hakkında bilgi verir ve onam alır. Ellerini yıkar ve temiz eldiven giyer. Adli vaka olarak kayıt açılıp açılmamasına karar verir.
4.	Kulak kepçesini ve dış kulak yolunu gözle ve elle muayene eder ⁴⁻⁵⁻⁶ (Görsel 1).
5.	Otoskop ile dış kulak yolu ve timpanik membranı muayene eder ⁷ (Görsel 2).
6.	Burun kanatlarını ve burun girişini gözle ve elle muayene eder. Burun spekulumu ile burun içini gözlemler ⁸ .

49

Maksillofasiyal Travmalarda Muayene

Doç. Dr. Rafet ÖZBEY

Araçlar*	Temiz eldiven, muayene masası
Basamaklar	
1.	Hastayı acil servise alır, vital bulguları ölçer ¹ ve acil triyaj yapar. Hayati tehlikesi varsa onam almadan müdahale eder.
2.	Ellerini yıkar ve eldiven giyer.
3.	Hasta stabilse, hasta ve yakınını muayene odasına ² alır, kimlik doğrulamasını yapar, kendini tanıtır, ismi ile hitap ederek yapacağı işlemler hakkında bilgi verir, muayene için sözlü onam alır. Adli vaka olarak kayıt açılma durumuna karar verir.
4.	Hastaya; kişi, yer, zaman oryantasyonunu belirleyecek sorular sorar ³ .
5.	Sorularla yaralanma olayını aydınlatır ⁴ . Görme kaybı ve çift görme açısından sorular sorar.
6.	Baş boyun bölgesi öncelikli olmak üzere eşlik eden ilave yaralanmalar açısından değerlendirir ⁵ .
7.	Yüzün motor ve duyu muayenesini yapar ⁶ .
8.	Yüz kemiklerini (orbita, maksilla, zigoma, mandibula) kırık açısından değerlendirir ⁷ (Görsel 1).
9.	Göz hareketlerini değerlendirir ⁸ .
10.	Çene hareketlerini ve oklüzyonunu değerlendirir ⁹ .
11.	Maksillofasiyal BT ile kırık tanısını koyarsa veya muayene sonucuna göre gerek görürse ilgili bölüme yönlendirir ¹⁰ (Görsel 2).
12.	Tetanos profilaksisi uygular ¹¹ .
13.	Eldivenini çıkarır, ellerini yıkar.
14.	Muayene hakkında hasta ve yakınını bilgilendirir. Bulguları kaydeder.

*Kullanılacak malzemeleri kontrol eder ve kolay ulaşılabilecek bir yere yerleştirir. Malzemeler hazır hâlde bekletilir.

50

Malnütrisyonlu Çocuğun
Değerlendirilmesi

Doç. Dr. Şükrü GÜNGÖR

Araçlar*	Boy ölçer, tartı, mezura, kaliper cihazı (Görsel 1)
Video	
Ön hazırlık	Malnütrisyonlu çocuğu değerlendirmenin endikasyonlarını, tanı koyma yöntemini ¹ , primer ve sekonder malnütrisyon ayrımını bilir ² .
Basamaklar	
1.	Hasta doğrulaması yapar, hasta ve/veya hasta yakınına kendini tanıtır, adıyla hitap ederek yapacağı işlemler hakkında bilgi verir ve onam alır.
2.	Hastanın demografik özelliklerini, başvuru şikâyetini ve öyküsünü sorgular ³ .
3.	Yaş ve cinsiyete göre boy ve vücut ağırlığı ölçümü yapar, persantil eğrilerine işaretler ⁴ .
4.	Yaşa göre vücut ağırlığı, yaşa göre boy ve ödem varlığına göre malnütrisyonun klinik değerlendirme ve derecelendirmesini yapar (Tablo 1-3).
5.	Boya göre ağırlığı hesaplar ⁵ ve malnütrisyon derecesini belirler (Tablo 1).
6.	Hasta üç yaş ve altında ise baş çevresi (BÇ) ölçümünü yapar ve persantil eğrilerine işaretler ⁶ .
7.	Orta kol çevresini ölçer ⁷ (Görsel 2), persantil eğrisine kaydeder. Orta kol çevresine göre malnütrisyon sınırlarını bilir ⁸ . Malnütrisyon derecesini hesaplar (Tablo 4).

51

Meme ve Aksilla Muayenesi

Uzm. Dr. Mert ÇÖL

Araçlar*	Muayene masası, temiz eldiven
Video	
Ön hazırlık	Meme ve aksilla muayenesi endikasyonlarını bilir ¹ .
Basamaklar	
1.	Hastanın kimlik doğrulamasını yapar, kendini tanıtır, hastaya/ yakınına adıyla hitap ederek yapılacak işlem hakkında bilgi verir ve sözlü onam alır.
2.	Hasta mahremiyeti için gerekli tedbirleri alır ² . Gerektiğinde üçüncü kişinin muayene odasında kalmasını sağlar ³ .
3.	Hastanın belden yukarısındaki giysileri çıkartır/çıkartırır ⁴ .
4.	Ellerini yıkar ve eldivenlerini giyer.
5. inspeksiyon	Birinci, oturur ve her iki kol doğal hâldeyken; ikinci, kollar başının üzerindeyken; üçüncü, kollarını indirerek elleriyle kalça kemiğini tutma ve bastırma pozisyonu olmak üzere üç pozisyonda; memelerin duruşunu, asimetri, çekinti, ülser, skar dokusu, akıntı, inversiyon, kızarıklık ve ödem varlığını değerlendirir ⁵ .
6. aksilla palpasyonu	Sağ aksillayı sol elle, sol aksillayı sağ elle muayene eder. Sağ aksilla muayenesinde hastanın sağ elini sağ kolunun üzerine koyar, sol aksilla muayenesinde hastanın sol elini sol kolunun üzerine koyar.
7. meme palpasyonu	Otururken pasif elle memeyi destekler dominant elin parmak pulpası ile yüzeysel, orta ve derin palpasyonu dairesel veya ışınsal olarak yapar (Görsel 1).

52

Menengeal İritasyonun
Değerlendirilmesi

Uzm. Dr. Merve ALADAĞ

Araç*	Muayene masası
Basamaklar	
1.	Menengeal iritasyon değerlendirme endikasyonlarını bilir ¹ .
2.	Hasta ve yakınını muayene odasına alır, kimlik doğrulamasını yapar, kendini tanıtır, ismi ile hitap ederek yapacağı işlemler hakkında bilgi verir, muayene için sözlü onam alır ve ellerini yıkar.
3.	Hastayı muayene masasına sırtüstü yatırır.
4.	Ense sertliği değerlendirmesi Hastanın bacakları düzken dominant eliyle enseyi kavrar, diğer eliyle göğsü sabitlerken hastanın çenesini göğsüne değdirmeye çalışır ² .
5.	Kernig bulgusu Hasta sırtüstü yatarken bir uyluk ve dizine 90 derece fleksiyon yaptırır. Daha sonra hastanın dizine ekstansiyon yaptırmaya çalışırken direnç varlığını değerlendirir ³ (Görsel 1).
6.	Brudzinski bulgusu
6a.	Brudzinski ense bulgusu: Ense sertliğine bakılırken uyluk ve dizde kendiliğinden fleksiyon olması durumunu değerlendirir ⁴ (Görsel 2).
6b.	Brudzinski bacak bulgusu: Sırtüstü yatan hastanın bir bacağı kalçadan fleksiyona getirmeye çalışır. Diğer dizde kendiliğinden fleksiyon olması durumunu değerlendirir ⁵ .
7.	Ellerini yıkar. Yapılan işlemi kaydeder. Hasta ve/veya hasta yakınlarına bilgi verir.

*Kullanılacak malzemeleri kontrol eder ve kolay ulaşılabilecek bir yere yerleştirir. Muayene, yeterli ışık gören, uygun sıcaklıktaki, mahremiyetin sağlandığı bir odada yapılmalıdır. Malzemeler hazır hâlde bekletilir.

53

Nörolojik Muayene
- Yenidoğan ve Süt Çocuğu

Doç. Dr. Miraç YILDIRIM

Araçlar*	Dil basacağı, ışık kaynağı, muayene masası, mezura, emzik, oftalmoskop, pamuk/spanç, refleks çekici, renkli bir obje/ tercihen kırmızı ponpon, anahtar/çingirak, nane/kahve	
Video	https://www.kisa.link/WfqPu	
	https://www.kisa.link/ZDhwc	
Basamaklar		
1.	Hasta ve hasta yakınıni muayene odasına alır, hasta doğrulaması yapıp kendini tanıtır, muayene hakkında bilgi verir, sözlü onam alır ve ellerini yıkar ¹ .	
2.	Nörolojik açıdan anamnez ² alır.	
3.	Baş çevresini ölçer. Baş ve yüz görünümünü değerlendirir ³ .	
4.	Genel durum, görünüş, davranışlar, uyanıklık ve çevreyle etkileşimi gözlemler.	
5.	Kronolojik yaşına uygun olarak çocuğun bilişsel işlevleri hakkında fikir veren bulmaca tamamlar, hikâye anlatma veya resim çizdirme uygulamalarını yaptırır.	
6.	Koku duyusu algısını test eder ⁴ .	
7.	Görme keskinliğini değerlendirir ⁵ .	
8.	Görme alanını değerlendirir ⁶ .	
9.	Boyut ve şekil benzerlikleri açısından dinlenme hâlindeki pupilleri değerlendirir. Direkt ve indirekt ışık refleksi muayenesi yapar ⁷ .	
10.	Göz kapaklarını pitoz varlığı açısından; göz hareketlerini yatay, dikey ve oblik düzlemlerde değerlendirir ⁸ ve nistagmus varlığını gözlemler.	

54

Nörolojik Muayene
- Çocuk ve Adolesan

Doç. Dr. Miraç YILDIRIM

Araçlar*	Diyapozon, dil basacağı, ışık kaynağı, muayene masası, oftalmoskop, pamuk/spaıç, refleks çekici, kahve, Snellen kartları, sıcak ve soğuk cisimler	
Video	https://www.kisa.link/eNPOS	
Basamaklar		
1.	Hasta ve ailesini muayene odasına ¹ alır, kimlik doğrulamasını yapar, kendini tanıtır, ismi ile hitap ederek yapacağı işlemler hakkında bilgi verir, muayene için sözlü onam alır ve ellerini yıkar.	
2.	Vital bulguları ölçerek acil hastayı ekarte ettikten sonra muayeneye geçer.	
3.	Hastadan/hasta yakınından anamnez alır ² .	
4.	Hastanın genel fiziksel durumunu, görünüşünü ve davranışlarını gözlemler ³ .	
5.	Hastanın işbirliği (kooperasyonu) ve hastalığa ilişkin içgörü düzeyini değerlendirir ⁴ .	
6.	Hastanın dikkat, konsantrasyon ve hafızasını değerlendirir ⁵ .	
7. oryantasyon zaman	Hastadan yıl, mevsim, ay ve günü söylemesini ister. Soruların hiç birini doğru cevaplamamışsa, “Şu an gece mi, gündüz mü?” diye sorar.	
8. oryantasyon kişi	Hastadan adını, yaşını, doğum yılını ve refakatçisinin kim olduğunu söylemesini ister.	
9. oryantasyon yer	Hastadan ülke, şehir/ilçe, bina/hastane isimlerini söylemesini ister.	

55

Nörolojik Muayene
- Erişkin

Doç. Dr. Murat GÜNTEL

Araçlar*	Işık kaynağı, refleks çekici, abeslang, oftalmoskop, diyapozon, pamuk, toplu iğne, laboratuvar tüpleri, Snellen eşeli, muayene masası
Basamaklar	
1.	Hasta doğrulaması yapar, kendini tanıtır, ismiyle hitap ederek yapacağı işlemler hakkında bilgi verir, sözlü onam alır ve ellerini yıkar.
2.	Muayene hastanın odaya girişiyle başlar; yürüyüş, davranış, öz bakım, jest ve mimikler, ruhsal durum, fiziksel özellikler, yüz asimetrisi, istemsiz hareket varlığı ve solunum şekli dikkatlice gözlemler ¹ .
3. anamnez	Başvuru yakınmasını ve özelliklerini detaylıca sorgular ² .
4. bilinç ve mental durum muayenesi	Hastanın bilinç ile mental durumunu ve varsa uyanıklık kusurunun seviyesini belirler ³ .
5. konuşma muayenesi	Konuşmasını değerlendirir. Afazi veya dizartri varlığını araştırır ⁴ .
6. kafa çiftleri muayenesi	I. kafa çifti olfaktor sinir II. kafa çifti optik sinir III. kafa çifti okülomotor sinir IV. kafa çifti trochlear sinir V. kafa çifti trigeminal sinir VI. kafa çifti abdensens sinir VII kafa çifti fasiyal sinir VIII. kafa çifti vestibulokoklear sinir IX. kafa çifti glossofarengal sinir X. kafa çifti vagal sinir XI. kafa çifti aksesuar sinir XII. kafa çifti hipoglossal sinir ⁵ .
7. kas gücü muayenesi	Hastanın kas gücünü değerlendirir ⁶ .

56

Omurgalı Travmalı Bireyin
Değerlendirilmesi

Dr. Öğr. Üyesi Hilal YAĞAR

Araçlar*	Rijit servikal boyunluk, sırt tahtası, Foley sonda, kristaloid sıvı, steril ve temiz eldiven	
Video	https://www.kisa.link/cXQZl	
	https://www.kisa.link/nhdmA	
Ön hazırlık	Omurga travmalı bireyin muayenesinde oluşabilecek komplikasyonları bilir ¹ .	
Basamaklar		
1. triyaj	Hastayı acil servise alır ve hızlı bir triyaj yapar. Hastanın elbiselerini gerekirse keserek çıkarır. Bir taraftan acil anamnez alırken diğer taraftan hızlıca hastayı monitörize eder ² ve vital bulguları değerlendirir ³ . Hayati tehlike varsa onam almadan müdahale eder. Kardiyopulmoner arrest varsa ileri yaşam desteğini uygular ⁴ . Uygun izlem alanına ⁵ hastayı alır.	
2.	Stabil hastanın kimlik doğrulamasını yapar, hasta yakınına kendini tanıtır, ismiyle hitap ederek yapacağı işlemler hakkında bilgi verir ve onam alır. Ellerini yıkar ve eldiven giyer.	
3. immobilizasyon	Hastanın omurga immobilizasyonu için rijit servikal boyunluk, sırt tahtası ve kemer kullanır ⁶ .	
4.	Hastanın genel durumunu, GKS ⁷ ile bilincini, kooperasyonunu ve çevreye ilgisini değerlendirir. Aktif dış kanama varlığını değerlendirir ⁸ . Oksijen desteği sağlar. Hipotermiden kaçınır ⁹ .	
5. birincil değerlendirme	Vital bulguları tekrar değerlendirir. İki adet büyük damar yolu açarak kristaloid sıvı replasmanına başlar ^{10,11} . Mesaneyeye Foley sonda takar ¹² . Kan ürünleri hazırlığını yapar.	

57

Ruhsal Durumun Değerlendirilmesi –
Çocuk

Doç. Dr. Fethiye KILIÇASLAN

Araç*	Uygun görüşme ortamı
Basamaklar	
1.	Hasta doğrulamasını yapar, çocuk ve ebeveynine kendini tanıtır, ismiyle hitap ederek yapacağı görüşme hakkında bilgi verir ¹ ve muayene için onam alır ² .
2.	Hasta ve ailesinden detaylı psikiyatrik öykü alır ^{3, 4, 5, 6} .
3.	Hastanın genel görünüş ve davranışlarını değerlendirir ⁷ .
4.	Hastanın duygudurum ve duygulanımını değerlendirir ⁸ .
5.	Konuşmanın akıcılığı, hızı, ritmi, yanıt süresi, spontanlığı, tonu, artikülasyonu, prozodisi ve söz dizilimi izlenmelidir.
6.	Düşünce akışı ve içeriğini değerlendirir ⁹ .
7.	Algı muayenesi yapar ¹⁰ .
8.	Biliş muayenesini yapar ¹¹ .
9.	İç görüsünü değerlendirir ¹² .
10.	Yargılama muayenesini yapar ¹³ .
11.	Ruhsal durum muayenesini tamamlar ve sonuçları yorumlar ¹⁴ .
12.	Muayene hakkında aileyi ve hastayı bilgilendirir; bulguları kaydeder, görüşmeyi bitirir ¹⁵ .

*Yeterli ışık gören, uygun sıcaklıkta, çocuğun rahatlıkla hareket edebileceği ve klinisyenle yakın iletişim sağlayabileceği genişlikte görüşme ortamında muayene önerilir.

¹Bu görüşmenin gizli kalıp hiç kimse ile paylaşılmayacağını açıklar.

²Çocuğun ilk psikiyatrik muayenesinin başlangıcında, muayene eden kişi sıcak bir selamlama ve karşılıklı tanışma ile başlar. Muayene eden kişi hastayı tanısal değerlendirmeye ve tedavi planının geliştirilmesine dâhil ettiğinde çocuğun katılımı kolaylaşır. Bu nedenle, psikiyatrik

58

Ruhsal Durumun Değerlendirilmesi
– Erişkin

Prof. Dr. Süheyla ÜNAL

Araç*	Uygun muayene odası	
Video	https://l24.im/XyboY	
	https://l24.im/EyGchp	
	https://l24.im/tq4XOf	
Basamaklar		
1.	Hastanın kimliğini doğrular, kendisini tanıtır ismi ile hitap ederek yapacağı görüşme ve muayene için, bilgi verir onam alır.	
2.	Yansız, yüksüz, yargısız sorularla onu görüşmeye neyin getirdiğini sorar ¹ .	
3.	Önemli bulduğu ek belirtilere/yakınmalara odaklanarak bunlar hakkında ayrıntılı sorular sorar ² .	
4.	Yakınmaların nedeninin akut ya da süregelen bir stresörle ilişkili olup olmadığını değerlendirir ³ .	
5.	Özgeçmişinde psikiyatrik veya organik hastalık öyküsü varlığını, yatkınlık oluşturucu, hazırlayıcı ve koruyucu etkenleri değerlendirir ⁴ .	
6.	Soygeçmişinde psikiyatrik ve organik hastalıklarla ilgili öykü varlığını değerlendirir ⁵ .	
7.	İntihar düşünceleri olup olmadığını sorar ⁶ .	
8.	Başkalarına zarar verme düşünceleri olup olmadığını sorar ⁷ .	
9.	Madde kullanımını sorar ⁸ .	
10.	Genel görünümünü değerlendirir ⁹ .	
11.	Konuşma hızını, ritmini, vurgusunu, ses tonunu değerlendirir ¹⁰ .	

59

Solunum Sistemi Acil Muayenesi

Prof. Dr. Münire ÇAKIR

Araçlar*	Nabız oksimetresi, stetoskop, temiz eldiven, muayene masası	
Video	https://l24.im/HY6W2R	
	https://l24.im/UX3w	
Ön hazırlık	Solunum sistemi acillerinde muayeneyi bilir ¹ .	
Basamaklar		
1.	Hastayı acil servise alır ve hızlı bir triyaj yapar. Bir taraftan acil anamnez alırken diğer taraftan hızlıca hastayı monitörize ² eder, hastanın bilincini ³ ve vital bulgularını değerlendirir ⁴ . Hayati tehlike varsa onam almadan müdahale eder. Solunum aresti varsa ağız içinde tıkaçıcı bir materyal olup olmadığını kontrol edip havayolu açıklığını sağlar. Kardiyopulmoner arest varsa ileri yaşam desteğini uygular ⁵ . Uygun izlem alanına ⁶ hastayı alır.	
2.	Stabil hastanın kimlik doğrulamasını yapar, hasta/hasta yakınına kendini tanıtır, yapacağı işlemler hakkında bilgi verir ve onam alır. Ellerini yıkar, eldivenlerini giyer.	
3.	Hastanın genel durumunu, kooperasyonunu ve çevreye ilgisini değerlendirir ⁷ .	
4. anamnez	Hasta veya yakınlarına ateş, öksürük, balgam varlığı ve niteliği, hemoptizi varlığı ve miktarı, göğüs ağrısı, nefes darlığı, hışıltı, senkop, bacaklarında şişlik vb. yakınmalarını sorar, travma, aspirasyon ve toksik inhalasyona ilişkin öykü alır ⁸ . Yakında geçirilen operasyon, uzun süreli immobilizasyon varlığını araştırır ⁹ .	

60

Solunum Sistemi Muayenesi
- Çocuk

Prof. Dr. Nazan ÇOBANOĞLU

Araçlar*	Muayene masası, pediatrik stetoskop, dezenfektan
Video	
Basamaklar	
1.	Çocuğu ve yakınını muayene odasına alır ¹ , kendini tanıtır; çocuğun ismini ve doğum tarihini doğrular; yapacağı işlemler hakkında bilgi verir; muayene için sözlü onam alır.
2.	Hastanın solunum sistemi öyküsünü detaylı olarak alır ² .
3.	Ellerini yıkar, kullanacağı stetoskobun diyafram kısmını dezenfektanla siler.
4.	Çocuğun yaşına göre mahremiyetine özen göstererek muayene için olabildiğince soyunmasını sağlar.
5. inspeksiyon	Çocukta acil solunum sıkıntısı varlığını ³ değerlendirir. Acil durumda acil servise yönlendirir. Yoksa aşağıdaki basamakları uygular.
6.	Çocuğu, bulunduğu ortamda, görünüşü ve davranışları açısından ve stetoskopa ihtiyaç duymadan dışarıdan duyulabilen sesler açısından gözlemler ⁴ .
7.	Solunum hızı, ritmi ve derinliğini belirler, patolojik solunumu ayırt eder ⁵ .
8.	Solunum sıkıntısı olup olmadığı ³ , trakeanın pozisyonu, her iki hemitoraksın solunuma eşit katılıp katılmaması, geçirilmiş ameliyatlara ait yara izleri, pektus ⁶ ve göğüs deformiteleri ⁷ , fıçı göğüs ⁸ , parmaklarda çomaklaşma ⁹ açısından değerlendirir.

61

Solunum Sistemi Muayenesi
– Erişkin

Doç. Dr. Fatma Esra GÜNAYDIN

Araçlar*	Muayene masası, stetoskop, el dezenfektanı, nabız oksimetre	
Video	https://www.kisa.link/DRdlv	
	https://www.kisa.link/jjBvB	
Basamaklar		
1.	Hastayı muayene odasına alır ¹ , vital bulguları ölçerek acil hastayı ekarte ettikten sonra hasta doğrulaması yapar, kendini tanıtır, hastaya adıyla hitap ederek yapacağı işlemler hakkında bilgi verir ve muayene için sözlü onam alır.	
2.	Anamnez alır ² .	
3.	Ellerini yıkar, kullanacağı stetoskobun diyafram kısmını el dezenfektanı ile siler.	
4.	Hastanın mahremiyetine özen göstererek giysilerinin çıkartılmasını sağlar. Hastanın 45 derece sırtüstü yatmasını veya sandalyede dik oturmasını sağlar ve hastanın sağında durur.	
5.	Solunum tipini ³ , sayısını ⁴ ve ritmini ⁵ belirler. Solunum zorluğu ⁶ bulgularını gözlemler.	
6. inspeksiyon	Deri ve mukoza renk değişiklikleri, döküntü ve pigmentasyonu değerlendirir ⁷ .	

62

Şok Yönetimi
– Çocuk

Doç. Dr. Damla HANALIOĞLU

Araçlar*	Servikal boyunluk, travma tahtası, nabız oksimetre, monitör, aspirasyon sondası, havayolu gereçleri, rezervuarlı geri solumasız oksijen maskesi, balon maske, oksijen kaynağı, larengoskop ve bıçaklar, entübasyon kanülleri, stile, IV girişim setleri, kemik içi iğne, sürücü, bağlantı hortumu, kapak, sabitleyici flaster, stetoskop, sfigmomanometre, ışık kaynağı, refleks çekici, vücut termometresi, kişisel koruyucu ekipman
Basamaklar	
1. triyaj alanı	Hasta doğrulaması yapar. Hasta/hasta yakınına kendini tanıtır.
2.	Çocuk değerlendirme üçgenine göre hastayı değerlendirir ¹ (Görsel 1).
3.	Ellerini yıkar, eldiven giyer ve gerekirse diğer kişisel koruyucu ekipmanı kullanır.
4. resüsitasyon odası	Hastayı monitörize eder, yaşamsal bulguları değerlendirir ² . Stabil olmayan hastayı resüste eder.
5.	Olaya odaklanmış bir öykü alır ³ . Travma öyküsü varsa hastayı travma tahtası üzerine sırtüstü yatırır. Trakea deviasyonu, boyun venöz dolgunluğu kontrol eder, uygun boyunluk takar.
6.	Havayolu açıklığını kontrol eder. Kapalı havayolu varlığında ileri havayolu desteği uygular ⁴ .
7.	Solunum sayısı ve derinliğini değerlendirir. İnceleme, palpasyon ve oskültasyonla her iki hemitoraksın solunuma eşit katılıp katılmadığını değerlendirir. Solunum seslerini dinler.

63

Şok Yönetimi
- Erişkin

Doç. Dr. Mazlum KILIÇ

Araçlar*	Travma tahtası, servikal boyunluk, ışık kaynağı, abeslang, refleks çekici, monitör, izotonik, sıvı setleri, rezervuarlı geri solunmasız oksijen maskesi, intraket, flaster, entübasyon tüpleri, stile, larengoskop ve bıçakları, ileri havayolu cihazları, balon maske, oksijen kaynağı, iğne dekompresyon seti, kemik içi girişim seti, aspirasyon sondası, stetoskop ve kişisel koruyucu ekipman	
Video	https://www.kisa.link/vlgQO	
Ön hazırlık	Şoku tanıma kriterlerini bilir ¹ .	
Basamaklar		
1. karşılama	Hasta karşılama personeli tarafından karşılanır ve sedye ihtiyacı gözden geçirilir.	
2. triyaj alanı	Hasta triyaj alanında vital parametreleri ölçülerek değerlendirilir. Vital bulgularına ve şikâyetine göre bir triyaj kodu (yeşil, sarı, kırmızı) verilir ² .	
3.	Toksik görünüm ³ ve vital bulguları instabil olan hasta kırmızı alana alınır. Aynı zamanda kimlik bilgileri doğrulanır ⁴ .	
4.	Muayeneyi yapacak hekim gerekli koruyucu ekipmanını giyer ⁵ . Hastayı muayene edeceği sedyenin başına geçer.	
5. kırmızı alan	Hastayı güvenlik çemberine alır ve monitörize eder. Hasta kardiyak arrest olarak kabul edildiyse ileri kardiyak yaşam desteği verilir ⁶ .	
6. anamnez	Hastadan/hasta yakınından detaylı anamnez alır. Travma hastasıysa uygun boyunluk takarak travma tahtasına alır ⁷ .	

64

Toraks Travmalı Bireyin
Değerlendirilmesi - Erişkin

Prof. Dr. Hakki ULUTAŞ

Araçlar*	Temiz eldiven, stetoskop
Basamaklar	
1.	Hastayı acil servise alır ve hızlı bir triyaj yapar. Ellerini yıkar, eldiven giyer. Hastanın elbiselerini gerekirse keserek çıkarır. Bir taraftan acil anamnez alırken diğer taraftan hızlıca hastayı monitöze eder ve vital bulguları değerlendirir ¹ . Hayati tehlikesi varsa onam almadan müdahale eder. Kardiyopulmoner arrest varsa ileri yaşam desteğini uygular ² . Uygun izlem alanına ³ hastayı alır.
2.	Bilinci açıksa hastaya veya hasta yakınına kendini tanıtır, hasta doğrulaması yapar. Adıyla hitap ederek yapacağı muayene ve işlemler hakkında bilgi verir, ellerini yıkar ve muayene için onam alır ⁴ .
3. anamnez	Kişi, yer ve zaman oryantasyonunu belirleyecek sorular sorar ⁵ .
4.	Göğüs yaralanması olayını ne zaman, nerede, nasıl ve neden sorularıyla aydınlatmaya çalışır ⁶ .
5.	Göğüs yaralanmasına eşlik eden diğer sistem yaralanmaları varlığını kontrol eder ve muayeneyi ona göre belirler ⁷ .
6. inspeksiyon	Her iki hemitoraksın solunuma eşit katılıp katılmadığını, yelken göğüs ve açık göğüs yaralanması varlığını kontrol eder ⁸ .
7. palpasyon	Göğüs duvarındaki kaburga ve sternum kırığı, cilt altı amfizem varlığını kontrol eder ⁹ .
8. perküsyon	Matite, hipersonorite/timpanik ses muayenesini yapar ¹⁰ .

65

Üriner ve Erkek Genital Sistem
Muayenesi - Erişkin

Dr. Öğr. Üyesi İbrahim TOPÇU

Araçlar*	Temiz eldiven, muayene masası, pamuklu çubuk, kayganlaştırıcı jel/vazelin	
Video	https://www.kisa.link/TLZTJ	
Basamaklar		
1.	Hasta ve/veya hasta yakınına muayene odasına alır. Kendini tanıtır, hasta doğrulaması yapar, ismiyle hitap ederek yapacağı işlemler hakkında bilgi verir ve onam alır. Ellerini yıkar.	
2.	Muayene perdesi kullanarak hasta mahremiyetine dikkat eder. Odada hasta, hasta yakını ve yardımcı sağlık personeli dışına kimsenin olmamasını sağlar.	
3.	Anamnez alır ¹ . Eldiven giyer.	
Böbrek muayenesi		
4. inspeksiyon	Hasta sırtüstü muayene masasına yatar, üst tarafındaki giysileri çıkarır. Üst karın bölgesinde deformite, asimetrik görünüm varlığı, zona lezyonları gibi patolojileri gözler.	
5. palpasyon	Böbrekler ancak kitle, hidronefroz varlığında ele gelir. Bir elle kostovertebral açığı baskı yaparak böbreği yukarı kaldırır, diğer elle karın ön tarafından kosta kenarından aşağı doğru bastırarak böbreği palpe etmeye çalışır (Görsel 1). Başka bir muayene yöntemi de hasta yan yatarken önden ve arkadan her iki elle bastırılmasıdır (Görsel 2).	
6. perküsyon	Hasta oturur pozisyonda veya ayakta iken kostovertebral açığı hafifçe vurarak hassasiyet varlığına bakar (Görsel 3). Hastanın ağrısının olması kostovertebral açığı hassasiyeti (KVAH) pozitif olarak ve üreter taşı, hidronefroz vb. patolojilere bağlı renal hassasiyet olarak değerlendirir ² .	

66

Yanıklı Bireyin Değerlendirilmesi

Doç. Dr. Rafet ÖZBEY

Araçlar*	Temiz eldiven, muayene masası*
Basamaklar	
1.	Hastanın vital bulgularını öncelikle değerlendirir ve gerekirse acil servise yönlendirir ¹ .
2.	Polikliniğe yönlendirilen hasta ve hasta yakınına karşılar, muayene odasına alır, kendini tanıtır, yapacağı işlemler hakkında bilgi verir, muayene için sözlü onam alır, ellerini yıkar ve eldiven giyer.
3.	Hastaya; kişi, yer, zaman oryantasyonunu belirleyecek sorular sorar ² .
4.	Sorularla yanık olayını aydınlatır ³ .
5.	Yanığa eşlik eden fiziksel travma varlığı sorgulanır ⁴ .
6.	Yanık yüzeyi genişliği (Görsel 1) ve yanık derecesini (Görsel 2-4) saptar ⁵ .
7.	Yüz yanıklarında inhalasyon travması ve korneal hasar varlığını araştırır ⁶ .
8.	Ekstremitelerde yanıklarında kompartman sendromu varlığını ve acil cerrahi gerekliliğini değerlendirir ⁷ .
9.	Parkland formülüne göre gerekli sıvı tedavisi miktarını hesaplar ve tedaviye başlar ⁸ .
10.	Yanık merkezi yatış kriterleri göz önüne alınarak yatış gerekliliğini değerlendirir ⁹ .
11.	Tetanos profilaksisi uygular ¹⁰ .
12.	Eldivenini çıkarır, ellerini yıkar, verileri kaydeder ve muayene hakkında hasta ve yakınına bilgilendirir.

*Yeterli ışık gören ve uygun sıcaklıktaki odada muayenenin yapılması

67

Yaşam Bulgularını Ölçme ve Değerlendirme - Çocuk

Uzm. Dr. Merve ALADAĞ

Araçlar*	Kronometre veya sn.li saat, uygun kol manşonu olan sfigmomanometre, stetoskop, dijital vücut termometresi, temassız ateşölçer, kulak termometresi ve tek kullanımlık prob, kayganlaştırıcı krem, nabız oksimetre, satürasyon probu, dezenfektan, temiz eldiven	
Video		
		
		
		
Ön hazırlık	Yaşam (vital) bulgularını ölçme endikasyonunu bilir ¹ .	
Basamaklar		
1.	Hastanın kimliğini doğrular, hasta/yakınına kendini tanıtır, yapacağı işlemler hakkında bilgi verir ve sözlü onam alır.	
2.	Hasta mahremiyetini ve uygun ortamı sağlar ² .	
3.	Çocuk herhangi bir aktivitede bulunmuşsa 5-10 dk. dinlenmesini sağlayarak ölçüm yapar.	
4.	Ellerini yıkar.	

68

Yaşam Bulgularını Ölçme ve Değerlendirme – Erişkin

Doç. Dr. Hakime ASLAN

Araçlar*	Kronometre veya sn.li saat, uygun kol manşonu olan sfigmomanometre, stetoskop, dijital termometre, kızılötesi (infrared) ateşölçer, antiseptikli solüsyon veya %70'lik alkol, gazlı bez, temiz eldiven, kalem, hasta gözlem formu	
Video	https://www.kisa.link/uMEru	
	https://www.kisa.link/VXHkQ	
	https://www.kisa.link/qkDhU	
Ön hazırlık	Yaşam (vital) bulgularını ölçme endikasyonlarını bilir ¹ .	
Basamaklar		
1.	Hastaya kendini tanıtır, hastanın kimliğini doğrular, işlem hakkında bilgi verir ve sözlü onam alır.	
2.	Hasta mahremiyetini sağlar ² .	
3.	Ellerini yıkar.	
Nabız Sayma – radyal arter-		
4.	Nabız sayılacak bölgenin açıkta kalmasını sağlar ³ .	
5.	Hastaya uygun pozisyon verir ⁴ .	
6.	Hasta herhangi bir aktivitede bulunmuş ise 5-10 dk. dinlenmesini sağlar.	

69

Yaşlı Bireyin Değerlendirilmesi

Prof. Dr. Sibel AKIN

Araçlar*	Muayene masası, stetoskop, dezenfektan, dil basacağı, ışık kaynağı, tartı, boyölçer, sfigmomanometre
Video	https://www.kisa.link/UkJqC
Ön hazırlık	Yaşlı bireyin değerlendirilmesinde önemli durumları bilir ¹ .
Basamaklar	
1.	Yaşlıyı muayene odasına alır, kimlik doğrulaması yapar, kendini tanıtır ve kurumsal kimlik kartını yakasında taşır, ismiyle hitap ederek yapacağı işlemler hakkında bilgi verir, onam alır ve ellerini yıkar ² .
2. genel durum	Yürüyüş, davranış, öz bakım, jest ve mimikler, ruhsal durum, fiziksel özellikler, yüz asimetrisi, istemsiz hareket varlığı ve solunum şeklini dikkatlice gözlemler ³ .
3. anamnez	Yaşlının kapsamlı geriatrik değerlendirilmesine yönelik; fonksiyonel, mental ve sosyoekonomik açıdan anamnez alır ⁴ .
4.	Yaşlının boy ve ağırlığını ölçer ⁵ .
5.	Yaşlının sağ tarafına geçer ve sfigmomanometreyle kan basıncını ölçer. Diğer vital bulguları değerlendirir ⁶ .
6. fizik muayene	Tüm sistemlerin fizik muayenesinde dikkat edilmesi gereken noktaları basamak basamak uygular ⁷ .

70

Yenidoğan Muayenesi

Doç. Dr. İsmail Kürşad GÖKÇE

Araçlar*	Stetoskop, vücut termometresi, tartı, mezura, boyölçer, dezenfektan	
Video	https://www.kisa.link/NOpZM	
Basamaklar		
1.	Hasta yakınına kendini tanıtır, hasta doğrulaması yapar, adıyla hitap ederek yapacağı işlemler hakkında bilgi verir, muayene için onam alır ¹ . Kullanacağı stetoskobun diyafram kısmını dezenfektanla siler, ellerini yıkar.	
2.	Vital bulguları değerlendirir ² .	
3.	Vücut ağırlığı, boy ve baş çevresini ölçer ve kaç persantilde olduğunu belirtir.	
4.	Bebegin derisinin rengini, bütünlüğünü, kuruluğunu, turgorunu ve döküntülü lezyon varlığını değerlendirir ³ .	
5.	Başın şeklini ve boyutunu değerlendirir ⁴ .	
6.	Ağız, burun ve çenenin şeklini değerlendirir.	
7.	Sert ve yumuşak damağı, dil ve çeneyi değerlendirir ⁵ (Görsel 1-2).	
8.	Dış kulağın şekline ve yerleşim yerine bakar, preaurikuler deri çıkıntısı ve kulakta kıllanma varlığını değerlendirir (Görsel 3-4).	
9.	Ön ve arka fontanelin genişliğini, kabarıklığını ve çöküklüğünü değerlendirir ⁶ .	
10.	Saçlı deriyi sefal hematom ve kaput suksadenum yönünden ve venlerdeki belirginleşmeyi KİBAS bulgusu yönünden değerlendirir.	

71

Yenidoğanın Doğum Salonunda
Muayenesi

Doç. Dr. N. Aslı MELEKOĞLU

Araçlar*	Radyan ısıtıcı, havlu, pediatrik stetoskop, steril göbek klembi, steril makas/bistüri, steril Nelaton sonda, dezenfektan	
Video	https://www.kisa.link/nAEIS	
Basamaklar		
1.	Hasta doğrulaması yapar, bebeğin annesine kendini tanıtır, adıyla hitap ederek yapacağı işlem ile ilgili bilgi verir ve sözlü onam alır. Anneden ve/veya kadın doğum hekiminden perinatal riskler hakkında bilgi alır.	
2.	Ellerini yıkar ve kullanacağı stetoskobun diyafram kısmını dezenfektanla silip ısıtır.	
3.	Doğar doğmaz bebeğe ve anneye bilekliği takar, solunum ve dolaşım yeterliliği açısından değerlendirir, canlandırma ihtiyacı olup olmadığını belirler ¹ .	
4a.	Canlandırma ihtiyacı varsa bebeği radyan ısıtıcı altına alır ve NRP akış şemasını uygulamaya başlangıç basamaklarından başlar ve yanıtını değerlendirir ² .	
4b.	Canlandırma ihtiyacı yoksa ve zamanında doğan bebeği yüzü anneye gelecek şekilde anne memesi ya da karnının üzerine yatırarak cilt temasını sağlar ve bebeğin üstüne ılık çarşaf/ battaniye ile örter ³ .	
5.	Başından başlayarak bebeği ılık ve kuru havlularla kurular ve ıslanan havluları uzaklaştırır.	
6.	Bebeğin başını solunum yolunun açık tutulmasında en uygun pozisyon olan hafif koklama pozisyonunda tutar ⁴ .	
7.	Birinci ve beşinci dk.da APGAR skorlarını değerlendirir ⁵ .	

72

Yenidoğan Acil Muayenesi

Doç. Dr. İsmail Kürşad GÖKÇE

Araçlar*	Stetoskop, vücut termometresi, glikometre, dezenfektan	
Video	https://l24.im/FH5c7fl	
Basamaklar		
1.	Hasta doğrulaması yapar. Hasta yakınına kendini tanıtır. Eldivenlerini giyer. Vital bulguları ^{1,2,3} değerlendirir.	
2.	Solunum zorluğu bulguları yönünden hastayı değerlendirir ⁴ (Görsel 1).	
3.	Akciğerlerin solunuma eşit katılıp katılmadığını değerlendirir ⁵ .	
4.	Kalp atım hızını, ritmini ⁶ , üfürüm varlığını, oskültasyonla kalbin pozisyonunu ve nabız oksimetreyle oksijen satürasyonunu ⁷ değerlendirir.	
5.	Kapiler dolum zamanını değerlendirir ⁸ .	
6.	Femoral ve brakial arterlerinin pulsasyonunu değerlendirir ⁹ .	
7.	Kan şekeri ölçer ¹⁰ .	
8.	Bebek uyuyorsa uyandırılabilir olup olmadığını, uyanıkça işitsel ve görsel uyaranlara yanıtını ve spontane hareketlerini değerlendirir ¹¹ .	
9.	Bebeği anormal hareketler, nöbet ¹² , tetani ve aşırı iritabilite ¹³ yönünden değerlendirir.	
10.	Pupillaların büyüklüğünü ve ışık refleksini değerlendirir ¹⁴ . Ön fontanelin gerginliğini ve pulsasyonu değerlendirir ¹⁵ (Görsel 2).	
11.	Emme ¹⁶ ve Moro ¹⁷ refleksini değerlendirir.	
12.	Safralı kusma ¹⁸ , safrsız inatçı kusma ¹⁹ ve kanlı kusmayı ²⁰ değerlendirir.	

73

Yetişkinde Bilinç Kapanmasına Yaklaşım

Dr. Öğr. Üyesi Seyda Erdoğan

Araçlar*	Abeslang, sfigmomanometre, ışık kaynağı, muayene masası, oftalmoskop, pamuk/spanç, refleks çekici, temiz eldiven, kan şekerölçer, monitör
Ön hazırlık	Erişkinde bilincin kapanma nedenlerini bilir ¹ .
Basamaklar	
1. triyaj	Hastayı acil servise alır ve hızlı bir triyaj yapar. Hastanın elbiselerini gerekirse keserek çıkarır. Bir taraftan acil anamnez alırken diğer taraftan hızlıca hastayı monitörize eder ve vital bulguları değerlendirir ^{2,3} . Damar yolunu açar. Kardiyopulmoner arrest varsa ileri yaşam desteğini uygular ⁴ . Uygun izlem alanına ⁵ (yeşil-sarı-kırmızı-travma) hastayı alır.
2.	Ellerini yıkar, eldiven giyer. Hayati tehlike varsa onam almadan müdahale eder. Hayati tehlike yoksa hastanın kimlik doğrulamasını yapar, hasta yakınına kendini tanıtır, ismi ile hitap ederek yapacağı işlemler hakkında bilgi verir, yazılı onam alır. Parmak ucundan kan şekerölçer ile ölçülen kan şekeri 50 mg/dL'nin altında ise 25 gram dekstroz verir ⁶ .
3. anamnez	Yakınından hastanın ne zaman, nasıl ve nerede bulunduğu, başlangıçtan itibaren bilinç durumunun seyri, nöbet, kafa travması, son günlerde ateş, baş ağrısı, kusma, huzursuzluk, ilerleyici bir felç ya da uykuya meyil varlığını sorgular ⁷ . Hastanın bilinen hastalıkları, kullandığı ilaçlar ve alışkanlıklarını öğrenir ⁸ . Önceki tıbbi kayıtlarını gözden geçirir.
4. ikincil değerlendirme	Travma varsa boynu bükmeden çeneyi tutarak sabitler, servikal stabilizasyon sağlar. Vital bulguları tekrar değerlendirir. Havayolu: Manevra veya airway yardımı ile havayolu açıklığı sağlanamıyorsa entübe eder. GKS<8 veya solunum yetmezliği varsa entübe eder. Solunum: Hipo – ya da hiperventilasyon açısından değerlendirir. SpO ₂ <%95 ise oksijen verir.